





ԵԹԵ ԹԵԼ ԱՆԻԻ ԱՄՐՈՂՁՈՒԹԵԱՄՔ ՊԱՐԴԵ ԿԱԶՆԵ ԵՒ ԱՅՍՐՅՈՐԴԱՆԱՆԸ

### ՀԱՄԱՍ ՊԱՏՐԱՍ Ե ՀԱՄԱԶԱՅՆԵԼՈՒ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՀԵՏ

ԿԱԶՆԱ, 23 (ՌՈՑԹԸՐԶ) - Համասի հիմնադիր ղեկավար շէյխ Ահմադ Եասին կիրակի օր ըստե, որ պատերազմի համաձայնագրի վերջնական խորհրդակցությունները համարվում են անհնարաբար և անարդարացի:

Շէյխ Եասին, որ երեք տարի առաջ այսպիսի առաջարկ մը ներկայացրեց, կը խոստային այն պահանջները, որոնք համաձայնագրի շրջանակներում չեն լինելու:

Եասին կոչ ուղղեց նաև ՔՀՄԻ ՏՀՎԻԽԻ մէջ բանակցող պաղեստինցի պատերազմիչներուն՝ տուն դառնալու եւ շարունակելու պայմարը: Համասի հոգեւոր ղեկավար շէյխ Եասին, որ համաձայնագրի շրջանակներում այն պահանջները, որոնք համաձայնագրի շրջանակներում չեն լինելու, որ համաս ճանաչում պիտի չտայ Իսրայելին: Համաս հաստատ կը մնայ Իսրայելի ճանաչում չտալու իր կեցողութեան վրայ, հակառակ անոր որ ՊԱԿ եւ պաղեստինեան իշխանութիւնը վերատեսուելիք են իրենց կեցողութեան վրայ:

### ՄՈՒՊԱՐԱՔ ԵՒ ԱՊՏԱԼԼԱ ՔՆՆԱՐԿԵՅԻՆ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԸ

ՌԻԱՏ, 23 (ՌՈՑԹԸՐԶ) - Եգիպտոսի նախագահ Հիւսնի Մուսարաֆ կիրակի օր ՄԱՌԵՆԻՆ Արաբիա այցելելու տեսակցութիւն ունենալու համար պահանջները իշխան Ապտալային հետ:

ՄԱՌԵՆԻՆ պաշտօնական լրատու գործակալութիւնը հաղորդեց, որ Մուսարաֆ եւ Ապտալայ տեսակցութիւն ունեցան թաշկենտէ մէջ: Գործակալութիւնը ակնարկեց, որ Մուսարաֆ եւ Ապտալայ ղեկավար ընթացքին քննարկեցին Միջին Արեւելքի խաղաղութեան գործընթացը, արաբական գրաւեց Հոդերուն իրավիճակը, ինչպէս նաև արաբական եւ իսլամական աշխարհը յուզող հարցերը:

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Պիլ Քլինթոն կոչ ուղղեց Հիւսնի Մուսարաֆի եւ Յորդանանի Ապտալայ Բ. Թագաւորին գորազին կանգնելու խաղաղարար ճիգերուն:

ՉԵԶՆԻՈՅ ԿՈՒՅՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՆ

### ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՕԴՄՆԱԿԵՐ ԿԸ ՌՄԲԿՈՇԵՆ ԸՄԲՈՍՏՆԵՐՈՒ ԿԵԴՐՈՆՆԵՐ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 23 (ՌՈՑԹԸՐԶ) - Ռուսական ռազմական օդանաւեր կիրակի օր Չեչենիոյ հարաւային յիւնիւններուն վրայ բանալի երկու կիրճերու մէջ ըմբոստ կեդրոններ ռմբակոծած են, մինչ անջատողական շրջանի տարածքին չեչեն գիւնեային իրենց յարձակումներուն թափ տուած են, ըստ ռուսական «Ինթըրֆաքս» լրատու գործակալութեան:

Գեչենիոյ ղաղապետը Գոստիները կ'ուղղուին, ապա քանդուած մայրաքաղաք Կրոզնի եւ այլ քաղաքներու մէջ յարձակումներու կը ձեռնարկեն:

Շարաթ օր, Ռուսիոյ ներքին ապահովութեան սպասարկուելիքները յայտնած էին, թէ գտած են փաստաթուղթեր, որոնք ցոյց կու տան, թէ ըմբոստները կրճարագրեն Կրոզնի, Չեչենիոյ երկրորդ մեծագոյն քաղաքը՝ Կուստերմէ-սրեւ Նոժայ-Եուրթրոյրաւել:

Շրջանին մէջ ներքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատարները յայտնած են, թէ Չեչենիոյ եւ ընդհանուր հարմար յարմարեան հրամարտական հրամարտը ապաստան կը մնայ:

### ԱԶՐՊԵՅԱՆ

### ԷՅ. ԷՆ. ԷՍ. ՊԱՏԿԵՐԱՍՓՈՒԵՅ ԶԵԶԷՆ «ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԻՇԽԱՆ» ՊԱՍԱԵԻ ՀԵՏ ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՐ

ՄՈՍԿՈՒԱ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՊԱՇԱՆՁԷ

Ազրպէյճանական էյ. Էն. Էս. պատկերասփիւռ լրատու շարաթագրերը:

սփռած է չեչեն հրամանատար Շամիլ Պասաեւի հետ խնդրալարոյց հարցազրոյց:

Գործակալութեան նախագահ Վահիտ Մուսթաֆաեւ անձամբ ներկայացուցած է յայտագիրը:

Նշեմք, որ Ազրպէյճանի իշխանութիւնները արդիւնաւոր էին այս հարցազրոյցին պատկերասփիւռը: Մուսթաֆաեւի համաձայն, միայն Ազրպէյճանի նախագահի անձնակազմի ընկերային-քաղաքական վարչութեան պետ Ալի Հասանով հաստատած է, որ Ռուսիա ճշդ լինելու պահանջած է Ազրպէյճանի իշխանութեան վրայ, որպէսզի հարցազրոյցը չպատկերասփուռուի:

Էյ. Էն. Էս. համաձայն, Ռուսիոյ անվտանգութեան խորհուրդի քարտուղար Սերկէյ Իվանով զիմած է Ազրպէյճանի իշխանութիւններուն, որպէսզի Պաքու քննութիւն լրանայ այս հարցազրոյցին ուղղութեամբ: Ըստ Մոսկուայի ղեկավարական աղբյուրներէ:

(ՌՈՑԹԸՐԶ) Երբ. Է. 10

### ՔՈՒԵՅԹՅՈՒՆ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՎ

### ԻՐԱՔ ԱՆԸՆԴՈՒՆԵԼԻ ԿԸ ՆԿԱՏԷ ՌՄԱՇԻՆԿՈՒՆԻ ԱՄՔԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Իրաքի խորհրդարանը անընդունելի կողմնակցութիւն ցուցաբերեց Իրաքի նախագահ Սադամ Խուսեյնի կողմնակցութեան վրայ: Պաշտօնատ 1991ի պատերազմին ի վերջոյ կ'ընկնէր իր կողմը:

Ամիր Մոհամէտ Ռաշիտ ըստե նաեւ, որ Ռիատի որոշումը կը սպառնայ ՕՓԷՔԻ մնացեալ անդամներուն: Ռաշիտ կ'ակնարկէր ՍԱՌԵՆԻԱՆ Արաբիոյ այն որոշումին, որուն հիման վրայ Մոցի երկիրը 500 հազար տակառով պիտի բարձրացնէ օրական արտադրութիւնը: Ռաշիտ ակնարկեց, որ Ռիատի այս որոշումը արդիւնքն էր ամերիկեան ճնշումին ՄԱՌԵՆԻՆ Արաբիոյ եւ ՕՓԷՔԻ մնացեալ երկիրներուն վրայ:

Խորհրդարանի նախագահ Սադամուն Համատի նամակ մը ուղղեց ամերիկացիներին, յայտնելու համար, որ Իրաք զինքը կ'ընկնէր իր կողմը, որ 1991ի պատերազմի աւարտին, Իրաք ազատ արձակած է իր զինուորները, եւ թէ այդ գործողութեան հրահանգը կ'արժէր Խաշի միջազգային կազմակերպութիւնը: Համատի հերքեց նաեւ այն լուրերը, ըստ որոնց, Իրաք արգելակած է աշխատանքը Միջազգային Կարմիր Խաչին՝ բանտարկուած պահելով քուէյթցիները:

Քուէյթ կ'ըսէ, որ Իրաքեան ներստեղծումի օրերուն անհետացած քուէյթցիները 505 հոգի տակաւին կորսուած կը նկատուին: Սակայն Պաշտօնատ կը հերքէ եւ կ'ըսէ, որ նոյն հանգրուանին կորսուած են նաեւ 1150 իրաքցիներ, որոնց ճակատագիրը ցարդ յայտնի չէ:

Միւս կողմէ, Իրաքի քարտուղար Ֆարիդ արտադրութիւնը բարձրացնելու ՍԱՌԵՆԻԱՆ Արաբիոյ որոշումը, ղիտեյ տալով, որ անկա կը խախտէ ՕՓԷՔԻ օրէնքները:

### ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ ՊԻՏԻ ԲԱՆԱՅ ԻՐԱՔԻ ՄԵՉ

Իրաքի պետական լրատու գործակալութեան (ԻՆԱ) հաղորդումին համաձայն, Հայաստանի հիւպատոս Եուրի Բարախանեւ եւ ղեկավարանտան գործակար Մուրատ Մխիթարեան անցեալ շաբաթավերջին Պաշտօնատ ժամանած են Իրաքի մէջ հայկական դեսպանատան հիմնադրութեան աշխատանքները հետապնդելու համար: Մ. Մխիթարեան նշած է, որ Հայաստան իր լաւագոյնը պիտի ընէ, որպէսզի ՄԱԿ ջնջէ Իրաքի դէմ հաստատուած պատժամիջոցները: Հայաստան հաստատակամ է, որ երկու երկիրներուն միջեւ գործակալութեան նոր մարզեր բացուին, ըսած է ան:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՌԻՂԱՊԹԻՈՆԵՐ ԳՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

### ԹՈՒՐԹԻԱ ԱՌԱՋԱՆՅԵՐԹՈՒԹԻՒՆԸ ԿՈՒ ՏԱՅ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ «ՊԷԼ ԹԵՔՍԹՐՈՆ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Թուրքիա շաբաթավերջին ամերիկեան «Պէլ Թեքսթրոն» ընկերութիւնը իր ցանկին առաջին դիրքին վրայ վերադարձ է՝ յարձակողական 145 ուղղաթիռներու հայթայթումին համար եւ յայտնած, թէ Եւրոպական Միութեան կողմէ կատուցուող ռազմական քեռնատար 26 մեծ օդանաւեր պիտի գնէ:

Թուրքիոյ վարչապետ Պիլիէթ Եւելիտ երկու ընկերութիւններու ցանկ մը յայտարարած է: Երկրորդ դիրքի վրայ կը գտնուի ռուսական «Քամով - Ա» եւ «Իսրայէլ Էրթրաֆթ Ինտաթրիպ» իւրաքի, որ «Պէլ»-ի կողքին, ուղղաթիռներու գծով բանակցութեանց պիտի ձեռնարկէ Անգալի հետ:

Հայաստանի վարչապետը կը գնահատուի կ'առաջարկուի առաջին ուղղաթիռը արտադրել 2003 թուականի երկրորդ կիսուն:

Եւելիտ թղթակիցներու ըսած է, թէ ցանկին դասաւորումը վերջնական չէ:

Վերջնական որոշում մը կը նախատեսուէր անցեալ Ուրբաթ օր: Անկախ անցեալին արդէն երկու առիթներով յետաձգուած է:

Եւելիտ յայտնած է, որ եթէ նշեալ երկու խմբակներու հետ բանակցութիւնները յաջողութեամբ չարձանագրեն, երրորդ ընկերութիւն մը՝ իտալական «Ալկոսթա» ընկերութեան հետ, կ'ընկնէ բանակցութիւններու ձեռնարկը:

Անգալա կ'ըսէ, թէ ուժեղ ուղղաթիռները, որոնք օժտուած են հակահրամաձայնի հրթիռներով եւ արագօրէն կրակող ծանր գնդացիներով, անհրաժեշտ են դիմագրաւելու համար հաւանական թշնամի դիմադրութեան արդարեւ անկախ շրջաններէն մէկուն մէջ:

Թրքական բանակը արդէն «Սուփր Քուրա» 9 ուղղաթիռներ ունի եւ վորակարներ կ'ընեն, թէ գոհ են անոնցմէ, հակառակ անոր որ անոնցմէ մէկը 1997ին, Հիւսիսային Իրաքի վերել վարտուած էր քիւրտ ըմբոստներու կողմէ:

Չինեալ ուժերը փորձած են յաւելեալ 10 «Սուփր Քուրա»ներ գնել, սակայն անոնք 1995ին հրաժարած են ծրագրէն, ամերիկեան Քոնկրէսին կողմէ վաճառքը խափանելու սպառնալիքէն ետք՝ մարդկային իրաւունքներու ոտնակոխումի մտահոգութիւններով:

Այս պարագային նաեւ նոյն մտահոգութիւնները կրնան «Պէլ»-ի հետ համաձայնութիւն մը խափանել: Արդարեւ, ամերիկեան կառավարութիւնը չի կրնար երաշխաւորել, թէ Թուրքիա վարկաբեկիչ նոր սպառնալիք մը պիտի չդիմագրաւէ, նկատի ունենալով, որ անկախ իրաքը Քոնկրէսին չի կրնար ներկայացնել մինչեւ պայմանագրութեան կնքումը:

(ՌՈՑԹԸՐԶ)

ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ

Այսօր՝ Երկուշաբթի, 24 Յուլիս 2000ին, ժամը 12:30ի լուրերէն ետք

### ՀԱՐՅԱԶՐՈՅՅ

Քալիֆորնիոյ պետական համալսարանի հայկական եւ միջին արեւելեան պատմութեան բաժանումի վարիչ, պատմաբան ՓՐՈՖ. ՌԻՉԱՐԴ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆԻ հետ Կը ներկայացնէ Սոնիա Քիլիքեան

Ժամը 16:00ին

### ՀԱՐՅԱԶՐՈՅՅ

Հայաստանէն Հայ Օգնութեան Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան անդամ, գրող եւ հրատարակիչ ԸՆԿԷ. ԱԼԿԱՐԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ հետ

ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ

### ԵՐԿՈՒՇԱՐԹԻ ՕՐՈՒԱՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ

6:30 - Բացում

**F** 6:35 - Բարի լույս

**M** 7:00 - Հայկական եւ օտար մեղմ երգեր

8:00 - Օրուան յայտագիրի ընթերցում

8:15 - Տեղական մամուլի խորագիրներու ընթերցում

**9** 8:30 - Հայերէն լուրեր

8:40 - Օդերեւոյթ

**7** 8:45 - Ինչ կ'ըսեն աստղերը

9:00 - Հայկական խառն երգեր

9:30 - Թոնիչք

**M** 10:00 - Սակարան

**H** 10:30 - Արաբերէն լուրեր

**Z** 10:45 - Արաբերէն երգեր

11:30 - Հեղինակային

**և** 12:00 - Շահանդուխտի հետ

12:15 - Երաժշտութիւն

**2** 12:30 - Հայերէն լուրեր

13:00 - Սակարան

**1** 13:05 - Ազգային լեզուաբանական երգեր

**2** 14:30 - Արաբերէն լուրեր

**7** 15:00 - Արաբերէն յայտագիր

**2** 16:00 - Հարցազրոյց

**1** 16:30 - Արաբերէն լուրեր

16:40 - Հանդիպում

18:00 - Տաղարան

**2** 18:30 - Հայերէն լուրեր

**2** 18:40 - Հայերէն լուրեր

**1** 20:30 - Եւրոպային

**1** 22:30 - Պատուէր

**9** 00:30 - Փակում

**National**  
Air Conditioners

**Clean & Quiet**  
Add quality to your life!

Satisfying the World's Safety Standards

ISO 9002

U.S.A. International Japan

AENOR ONEMKO

Spain Norway Germany Europe

**TUTUNJIAN CORP. S.A.**  
Exclusive Agents  
Tel.: (04)-712129/130



# ԼԵԶՈՒԻ, ՊԵՏՈՒԹԻՆ, ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

### 1.

Պետություն ծագման վերաբերեալ տեսական հայեցակարգերը (Ոսհակատական, հողաիրական, բռնութեան, հասարակական դաշինքի եւ այլն), գանձազան ելակէտերով, սակայն միահաւմուռ կարեւորելով մարդկանց միաւորման, համախմբման դերը պետական անբողոքի գոյացման, ինչպէս նաեւ պետական կառավարման բնականոն գործառութեան եւ ներդաշնակ գարգացման մէջ, միեւնոյն ժամանակ, բոլորն անխտր, շնորջանցուն են թէ պետութեան ծագման եւ թէ պետական կառավարման հնարաւորութեան գլխաւոր պայմաններից մէկը լեզուն: Կառավարելու եւ կառավարուելու համար մարդիկ նախ պիտի միաւորուեն սկզբնապէս ցեղատոհմային, ապա պետական ամբողջութիւնների տեսքով, իսկ միաւորող գործօնը ամենից առաջ լեզուն է:

Այս դատողութիւնն այնքան հասկանալի է, ինքնին ամենբերելի ճշմարտութիւն, այնքան պարզ է անգամ պարզունակ ձեւակերպում, որ աստիճանաբար դադարում է գիտակցուելուց: Ընդհուկ այն աստիճանի, որ «պետական լեզուն», «լեզուի մասին օրէնք», «պետական լեզուաբաղաբականութիւն» արտայայտութիւնները ոմանք դժուարանում են ընկալել լինելով, այդուհանդերձ, ոչ թէ դրանց հակառակորդը, այլ կողմնակիցը: (Տարիներ առաջ, երբ հրապարակի վրայ էին Յայաստանի Յանրապետութեան սահմանադրութեան զանազան նախագծեր, դրանցից մէկը անվիճելիօրէն ազգային նպատակներին հետամուտ մի կուսակցութեան տարբերակը, ներկայացուած էր առանց պետական լեզուի մասին որեւէ յօդուածի, իսկ երբ դա հեղինակներին մատուցոյց արեց, ապա իրենք էլ էին զարմացել, թէ ինչպէս եւ ինչու են աչքաբոցի արել սահմանդրական մի դրոյթ, որին իրենք լիովին կողմնակից են): Մասամբ այդ հանգամանքով է բացատրոււմ արտաքուստ անհասկանալի իրավիճակը, երբ մեզանում հայերէնի հակառակորդներն աւելի խորն են գիտակցում լեզուի տեղն ու դերը ազգային պետութեան եւ կառավարման ազգային համակարգի կայացման ու կայունացման մէջ, ուստի աւելի են վնասում նպատակասլաց լեզուաբաղաբականութեան իրազնործումը, քան թէ, ընդհակառակը, կողմնակիցորեն են նպաստում գործին իրենց անտեղեակ անյոգութեամբ եւ կրաւորական կեցւածքով:

Պետական կառավարման համակարգը սովորաբար տրոհուում է ըստ ենթահամակարգերի, իշխանութեան տեսակների, իշխանական կառոյցների, մակարդակների, գործառոյթների, պատասխանատուութեան ոլորտների եւ այլն: Սրանք մասնաւոր գիտական վերլուծութեան արգասաւոր մօտեցումներ են, որոնք, սակայն, պէտք էլ խանգարեն կառավարման ամբողջ համակարգին վերաբերող ընդհանուր, հանգուցային վերլուծութիւնների կարեւորութիւնը գիտակցելու: Արդ, այդ բնոյթի վերլուծութիւն է կառավարման համակարգի դիտարկումը՝ պետական լեզուի կարգավիճակի հիրքքից՝ ոչ միայն իրաւական, այլեւ իրական:

### 2.

Յայաստանին ներկայումս բնորոշ ընկերային - տնտեսական, քարոյահոգեբանական եւ *քառարային* - կազմակերպական ճգնաժամային երեւոյթների հիմքում ընկած է կառավարման համակարգի ճգնաժամը: Իսկ վերջինիս գլխաւոր պատճառներից մէկն այն է, որ անտեսուում է հայերէնի պետական լեզուի համակարգային դերը: Միամիտ - կեղծամիտ գոհունակութիւնը Յայաստանի սահմանադրութեան համապատասխան դրոյթով (մի դրոյթ, որ եղել է Խորհրդային Յայաստանի

Նախորդ սահմանադրութիւններում եւս), հռչակագրային անվնասութեան չափ մկրատած «Լեզւի մասին օրէնքի» ընդունումը (նորանկախ պետութիւններից վերջինը), իշխանական հզօր լծակներից գուրկ պտական լիազօրում ծնւածնի Լեզուի տեսչութեան սոսկ հանդուրժումը (փոխանակ մախարարութեան կարգավիճակ յատկացնելուն) ոչ մի ընդհանուր եզր չունեն լեզուի համակարգային դերի եւ տեղի ըմբռման, համակարգաստեղծ, այդ թւում պետական կառավարման համակարգ՝ արարելու, առանձին ենթահամակարգերը միմեանց ցաուցուն կարողութեան ըմբռնման հետ, առաւել եւս այդ ըմբռնման գործօնական կիրառման հետ նպատակասլաց լեզուաբաղաբականութեան տեսքով:

Որեւէ մէկ գործօնով հնարաւոր չէ, անտարակոյս, սպառիչ բացատրել - մեկնաբանել այնպիսի բարդ երեւոյթ, ինչպիսին պետական կառավարման համակարգն է: Այս առումով չի կարելի, անուշտ, գերազնահատել լեզուի դերը: Սակայն բանն էլ այն է, որ կազմակերպման եւ կառավարման մանէն մակարդակում, իշխանական գրեթէ բոլոր կառօնակերպում, գրեթէ բոլոր պաշտօնեաների տնօնդակերպին ու գործելակերպին բնորոշ է միւս ծայրայեղութիւնը՝ լեզուի դերի թերազնահատումը, դիտարկումը որպէս ոչ իմնական, ամօճացեալ գործօն: Եւ այդ թերազնահատման աւանդոյթը այնքան կայուն է ու համատարած, որ պարտադրում է համապատասխան հակափաստարկներ գործադրել. այնպէս որ լեզուի դերի հնարաւոր գերազնահատումը ստորեւ շարադրանքում հարկաւոր է ընկալել ոչ թէ որպէս տեսական սխալ կամ աշխարհայեացքային մոլորութիւն, այլ ընդամենը թերազնահատողների թերահաւատութիւնը հակակշռելու ոճական հնարք, ճիշդ նոյն պարտադրանքով, որ ժողովրդական միաստութիւնն է յորդորում «Խտտորնակին խտտորնակ»:

## 3.

Աստուածաշնչեան «բաբելոնեան խառնակութիւնը» ցայտուն օրինակն է այն բանի, թէ զուտ լեզուական գործօնի միջոցով ինչ հզօր, կործանարար հարուած է հնարաւոր հասցնել կառավարման համակարգերին: Երկնահաս աշտարակ կառուցելու բաբելոնցիների ձեռնարկումը Աստրժու կողմից ընկալուեց իբրեւ մտրդկային ամբարտաւանութիւն, իսկ յանդուզն շինարարների պատժելու միջոցների ընտրութեամբ նա ասհմանափակուած չէր: Մինչդեռ գործադրում է անըսպասելի պատիժ՝ լեզուների խառնակումը. մարդիկ, այլեւս միմեանց չհասկանալով, չեն կարողանում շարունակել շինարարութիւնը: Իսկ թէ ինչու էր ներագղեցութեան յատկապէս այդ միջոցը համարուել առաւել արդիւնաւետ, հասկանալի է դառնում այն փաստարկման բովանդակութիւնից, որով ամենագօր Աստուած իիմնաւորում է իր վճիռը. «Ահա ազգ մի եւ լեզու մի ամենեցուն, եւ գայր սկսան գործել, եւ արդ ոչինչ պակասի ի նոցանէ զամենեան, գոր ինչ յօժարեցան. գործել»: Այսինքն մէկ լեզուով խօսող ազգն իրօք այնքան զօրեղ է, որ իր ամէն մի մտայացումը կարող է իրականացնել անհանգստացնելով նոյննիսկ Աստծուն: Սա է. թերեւս, Աստուածաշնչի ամենաարժեքաւոր խորհուրդը, որը, ցաւօք, ինչչեւս հարկն է մեզանում չի գիտակցուել (թէպէտ իմաստազրկուելու աստիճան կրկնուում է «Ճանաչել գիմաստութիւն եւ զխրատ» յորդորը):

Սովստ խորեմացու վկայութեամբ, երբ Մեսրոպ Մաշտոցն ու Սահակ Պարթեւը, հայոց գրերի գիւտից յետոյ, ձեռնամուխ եղան Աստուածաշնչի թարգմանութեանը, ապա առաջին անգամ հար-

կարուած էին թարգմանել ոչ թէ յունարէնից, այլ ասորերէնից. մինչ այդ Մեհրուժան Արծուհին այրել էր յունարէն գրքերը, իսկ պարսիկ վերակացուները հետազայում էլ հետեւողականօրէն խոչընդոտում էին յունարէնի տարածմանը, պարտադրում էին պարսկերէնը եւ ասորերէնը (քանի որ ասորական եկեղեցու կենտրոնը Պարսկաստանում էր): Յունարէն միւս գրքերը նոյնպէս թեթրգմանում էին միջնորդ լեզուի ասորերէնի միջոցով: Իսկ երբ Մաշտոցը մեկնում է Քիւզանդիա ստանալու իրաւունք նաեւ Յայաստանի արեւմտեան մասում հայերէն գիրը տարածելու, ապա քիւզանդական ոչ միայն հոգեւոր, այլեւ աշխարհիկ իշխանութիւնները, իբրեւ իրենց համաձայնութեան պարտադիր պայման, պահանջում են վերստին թարգմանել Աստուածաշուկնը յունարէն բերօրեակից:

Եւ մի՞թէ պատահական է լեզուի պետական գործառութեան հանդէպ այդքան աչալուրջ ուշադրութիւնը օտարազգի իշխանաւորների կողմից, ընդօմին ոչ միայն անցեալում, այլեւ ներկայումս: Ցաւալիօրէն ծածօթ ու դաժմաօրէն կրկնուող մի պատմութիւն է նախկինում պարսկերէն ու յունարէնի լեզ մըրցակցում կառավարման համակարգում տիրապետող դառնալու համար, այժմ էլ անզլերէնն ու ռուսերէնը: Եւ երբ Ֆրանսան է խստացնում լեզուի մասին իր օրէնքի պահանջները անհանգստանալով անզլերնի ներխուժումից, կամ երբ Լաթվիան է իր պետականութեան հանդէպ աւելի յարգալից վերաբերմունք պահանջում ռուսախօս իր քաղաքացիներից, մեզ այդ ամենը կարծես բնաւ չի վերաբերում:

Թերեւս այդպէս են վարուել մեր նախապապերը՝ Կանի պետութեան հայ իշխանաւորները, երբ իրենց պաշտօնական գրագրութիւնը վարել են քաջաշերտ եւ նորխուհիւրէն բարդացնելով մեզ հայերիս համար «Ուրարտու»ին տէր կանգնելու խնդիրը: Իսկ չէ՞ որ մի հազար տարի յետոյ հայերի միւս սերունդներն էին կանգնելու ճիշդ նման բարդութեան առաջ, քանի որ հարկ էր լինելու այլազգիներին ապացուցել, թէ «Յայկական հոյրհըրդային Սոցիալիստական Յանրապետութիւն» կոչուած պետութիւնում հայեր են ապրել, որոնք, սակայն, հայերէնով չեն ձեւակերպել ոչ միայն իրենց կարեւորագոյն պետական որոշումները եւ գիտականատենախօսութիւնները, այլեւ փոխադրանու տոմսակները, թատրոնի տոմսերը, վկայականները, անդորրագրերը, գրեթէ ամէն ինչ:

Ինքնառուսացման (որը ոչ մի ընդհանրութիւն չունի ռուսաց լեզուի եւ ռուսական մշակութիւնի հանդէպ շիտակ սիրոյ հետ, այլ ազգային ինքնառուստացման պատմականօրէն որոշակի ձեւ է, ինչպէս նախկինում ինքնաթուրքացումը, ինքնապարսկացումը եւ այլն) կործանարար ընթացքը կատարեց 1988 - 1990 թուականների ազգային արթօնքի շնորհիւ. լուծ ձեւակնօրէն պետական լեզուի կարգավիճակ ունեցող հայերէնն սկսեց աստիճանաբար վերականգնել իր իրաւունքները եւ փաստից դառնալ պետական, պաշտօնական, կառավարման անմըրցակից լեզու. սկսուեց լեզուակորոյս շատ հայերի զանգուստային դարձը՝ ղեւի հայերէնախօսութիւն. կարծես ազգովի գիտակցեցինք ռուսախորհրդային պետադրանքը թօթալելու եւ սեփական կերպից վերադառնելու իրամայականը, լծուեցինք ազգային արժեքները ամրապնդելու եւ ամենից առաջ պետական լեզուն զօրացնելու, կառավարման սեփական համակարգը ստեղծելու համապարփակ խնդրի լուծմանը: Այնինչ տասը տարի անց վիճակը բնաւ էլ յուսադրող չէ, աւելի անկեղծ եթ սասնք, բարձիթողի լեզուաբաղաբականութեան հետեւանքով ողջ կառավարման համակարգի խաթարման ախտանշաններն այնքան ցայտուն են, որ դրանք միայն կոյրը կարող է չտեսնել:

# ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԻՐԱԻՈՒՆԻՔ ԶՈՒՆԻ ՄՈՌԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԱՏՆԵԼ ՆԱԽՆԻՆԵՐԻ ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆ ՅԻՇԱՍԱԿԸ

Հայաստանի նախագահ Թուպրիթ Քոչարեանը Մարտի 31ին ստորագրեց հրամանագիր՝ «Հայաստանի միասնական արտաքին քաղաքակաւ ուսութեան վարման գործում Հայաստանի գործադիր իր իշխանութեան մարմինների գործունէութիւնը համակարգելու մասին» վերնագրով, որը տարբեր նախարարութիւններու գերատեսչութիւնների արտաքին քաղաքական, տնտեսական գործունէութիւնն ու կապերը ենթարկում էր Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան վերահսկողութեանն ու համակարգմանը: Հրամանագրի ստորագրման պահից գործադիր տարբեր իշխանութիւններն իրենց միջազգային պաշտօնական այցերը, խորհրդատուութիւնները, բանակցութիւնները, ստարակերպ պետութիւնների ու միջպագային կազմակերպութիւններին տուուող տեղեկութիւնները պէտք է համաձայնեցնեն Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան հետ: Յունիսի 2Ճին Կարսի Եթէ նախագահ Քոչարեանի հրամանագիրը չանտեսուէր: Յիշեցրնենք՝ Կարս-Գիւմրի քաղաքների համարործակցութեան կենտրոնի անդամներ, Շիրակի փոխմարզպետ Վոլոյտիս Առուշանեանը, Գիւմրու փոխքաղաքապետ Լեւոն խաչատրեանը, առեւտրային պայատի զեկավար Յովհաննէս Յովհաննիսեանը եւ թարգմանիչ Մուրատ Ասեսեանը Կարսի քաղաքապետ, «Մայր հայրենիք» կուսակցութեան անդամ Նայիֆ Ալիպէյօղլու հրաւէրով Յունիսի 27ին վրաստան տարածքով ժամանել էին Կարս՝ կովկասեան խաղաղութեան հարցին նուկուած համաժողովին մասնակցելու նպատակով: Սակայն ժամանման յաջորդ օրը Կարսի նահանգային անվտանգութեան վարչութեան փոխադրակարգի Քէօթաք Ավճրի պահանջել էր անյաղդ թողնել թուրքական տարածքը՝ պատճառաբանելով պաշտօնական այցի հրաւէրի բացակայութեամբ: «Աղգ»ի հարցումին անդեօք Հայաստանի պատուիրակութիւնը չի անտեսել

նախագահ Քոչարեանի Մարտի 31ի հրամանագիրը, Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան հասարակայնութեան հետ յարաբերութիւնների վարչութիւնը տուեց հետեւեալ պարզարտումը. «Չնայած այն հանգամանքին, որ Կարս-Գիւմրի երկխօսութեան կողմերը չէին ներկայացնում համապատասխանարար թուրքիայի եւ Հայաստանի ազգային կառավարութիւնները՝ գործադիր իշխանութեան մարմինները, այլ ներկայացնում էին տեղական ինքնակառավարման մարմինները, Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարը մշտապէս տեղեակ է եղել եւ հետեւել է այդ գործընթացին»:

Կարս եւ Գիւմրի քաղաքների եղարյրացման պայմանագիրը ստորագրուել է 1993) թուականի Սեպտեմբերին, Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը ի սկզբանէ ողջունել է երկու քաղաքների տեղական իշխանութեան մարմիններին համապործակցութիւնը:

Հայ-թուրքական պաշտօնական միջկառավարական երկխօսութիւն գոյութիւն չունի, եւ Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը կարծում է, թէ Կարս-Գիւմրի երկխօսութիւնը կարող էր միջկառավարական երկխօսութեան իւրայատուէկ մտտել հանդիսանալ: Այնպիսի տպաւորութիւն է ստեղծուում, թէ հայ-թուրքական դիւանդիտական յարաբերութիւններ հաստատելու գործում շահագրգիռ է միայն հայկական կողմը: Եթէ երկխօսութիւն սկսելու համար թուրքիան շահագրգռուած լինէր, ապա Կարսի միջպղկպը չէր լինի: «Աղգ»ը նախապէս գրել էր, որ «Հայաստանի հետ յարաբերութիւնների կարգաւորումը թուրքիայի շահերից է բխում:

Ուրեմն դա առաջին հերթին թուրքիային է անհրաժեշտ եւ ոչ Հայաստանին»: Արտաքին գործոց նախարարութեան մի փորձագէտ, որ ցանկացաւ անյայտ մնալ, «Աղգ»ին տեղեկագրեց, թէ պատշտական Անգարան դեմ է, այսօր պատշտ չէ Հայաստանի հետ յարաբերութիւններ հաստատել: Ընդհանրապէս, ըստ փորձագէտի,

### 4. Արպես ինքնաբաւ մի երեւոյթ լեզուն միտուած է միասնականացման, քանի որ ձգտում է արտացոլել ամբողջ իրողութիւնը: Դրանով է պայմանաւորում լեզուի համակարգաստեղծ առաքելութիւնը: Եւ կառավարման որեւէ համակարգ անբողջական (ուստի եւ արդիւնաւետ) է լինում ամենից առաջ շնորհիւ իր լեզուական ամբողջականութեան:

Լեզուի դերը չի յանգում պաշտօնական գործավարութիւնն ապահովելուն, թէպէտ յատկապէս պաշտօնական լեզուն է կառավարման ամէն մի համակարգի կմախքը: Լեզուն ամբողջականացնում է համակարգը ոչ միայն իր հարդորակցական գործառոյթով, այսինքն պաշտօնատարների խօսքային հարդորակցման ապահովելով: Լեզուն կազմակերպում է թէ անհատի եւ թէ հանրոյթի բովանդակ կեանքը: Իրենց համատեղ կենցեքի եւ գործունեութեան ընթացքում մարդիկ ոչ թէ սոսկ արտաքին հանգամանքներն են արձանագրում ու ազդակներին արձագանգում (ինչպէս դա երբեմն պարզեցուած ներկայացնում են վարքաբանական մօտեցման տեսաբանները), այլ «բարձրանում» են դրանք, ընկալում իրենց լեզւամտածողութեամբ, որն էլ հենց ուղղորդու է նրանց նպատակադրումներն ու կերպաւորում վարքեպահնոց:

Այնպէս որ, եթէ մենք մտադիր ենք ստեղծելու կառավարման ուրոյն ազգային համակարգ («հայկական *մեծեմեծք*»), առանց որի չկայ եւ չի կարող լինել իսկապէս ինքնուրոյն պետութիւն, հնարաւորութիւն պիտի ընձեռենք հայոց լեզուին անբոցակիւ եւ լիաձաւայ գործաւելու ու անխոչընդոտ քարգանձուու իբրեւ պետական եւ պաշտօնական լեզու: Խօսքը բոլորովին էլ մշակութային ինքնանկուսացման կամ «հեծանիւ յայտնաբերելու» մասին չէ, այլ ուրիշը ընօրինակելի փորձը սեփական լեզուատնօրութեան ուսպնեակով բեկելու, ազգային - մշակութային հիմքով ընկալելու մասին: Միայն այդ դէպում մենք երաշխաւորուած կը լինենք, մի կողմից, թէ այն վտանգից, որ ներկայ օտարալեզու մշակութային ներխուժումը իր հետ, չի բերի օտար տնօժկակերպ, այլ կը ձուլուի, կը մերուկի հայալեզու եւ հայրենակենտրոն կառավարման համակարգին, իսկ միւս կողմից, այն վտանգից, որ հայերէնը կը զրկուի իր գաղափարածին եւ համակարգաստեղծ կարողութիւնից՝ վերստին արտաքսուելով համրային կանցիկ կազմակերպման ու կառավարման յետմիախորշը:

Յակառակ պարագայում խոցելի է կառավարման համակարգը եւ անկայուն պետականութիւնը: Մենք հայերս դրա դառը փորձն ունենք, բայց եւ խնդրի լուծման անզուգական օրինակը: Յունախօս քրիստոնէութիւնն էր, որ դառնալով Յայաստանում պետական կրօն, անխուսափելիօրէն խարխլեց նոյն հայոց պետականութիւնը, եւ միայն Մաշտոցի հանձարն էր, որ փրկեց հայ ժողովրդին առատակից յոյների հետ ձուլուելու վտանգից (եւ քրիստոնէութիւնն էլ, միայն հայախօս ու հայագիր դառնալով, հնարաւորութիւն ստացաւ որակաւ դերակատարման):

Անհերքելի է այն ճշմարտութիւնը, որ պետականազուրկ հայոց ազգային ինքնութիւնը պահպանուել է լեզուով ու հաււաքով (հայերէնացւած): Եւ զուր են ընդդիմախօսները մեզ մատնացոյց անում այլ երկրներն ու ազգեր (սպանախօս մի քանի պետութիւն, երկու եւ աւելի պետական լեզու ունեցող եւ այլն): Ինչպէս հայերէնը սպաներէն է, ոչ էլ հայերէն են արժաթիցիների կամ սպանացիների կրկնօրինակը, այնպէս էլ անզրկուցելի, ինքնատիպ է ամէն մի պետութեան փորձ: Առաւել եւս, ուրեմն, մեզ հայերիս համար է այդպէս կենսական «լեզու - պետութիւն - կառավարում» հարցարարումը թէ տեսական խորհրդածութիւնների ու ռազմապայրակն ծրագրերի, եւ թէ մարտավարական քայլերի ու ամենօրեայ խնդիրների լուծման առումով:

### ՎԱԼԵՐԻ ՄԻՐԶՈՅԵԱՆ

«Հայաստանի Հանրապետութիւն»

*Մենք հակուած ենք կարծելու, որ երկրի արտաքին գործոց նախարարն արտայայտում է նախապահյ տեսակէտները: Հայ -թուրքական յարաբերութիւնները չեն հաստատուում ոչ թէ՛ այն պատճառով, որ թուրքիան է ղեւում նախապայմաններ: Մյուսաց՛ջ՛ ենք, թէ ժամանակին թուրքիայի նախագահ Օգայն ինչ էր ասոււմ, դեռ մի քանի շաբաթ առաջ ինչ էր ասոււմ նախագահ Տեմիրկէյը: «Երեք-հինգ դուրուշով Ագրպէյճանը չենք ծախի»:*

Նոյնը կը կրկնուի նոր նախագահ Սեզկը: Հայաստանի իշխանութիւններն անուղղակի ազկարկներ են անում, թէ Հայաստան-թուրքիա յարաբերութիւնների հաստատումով մենք տրնտեսութեան բնագաւառում կը գտնուենք չահեկան վիճակում: Այդպէս չէ՛. տնտեսական առոււմով Հայաստանը իր տուժի, չենք ունենայ թուրքական շուկայում լայն սպառման ապրանքներ (մեր ունեցած գունաւոր մետաղը վաղուց ենք սպառել), հակառակը՝ թուրքական անորակ, էժան եւ անորոշ քաղադրութեան ապրանքները կ'ողողեն Հայաստանի շուկան: Թող ոչ ոք չկասկածի դրանում: Ճիշդ է, հայ-թուրքական դիւանագիտական յարաբերութիւնն հաստատուած չեն, բայց հաստատուած են տնտեսական յարաբերութիւններ: Հայ-թուրքական տնտեսական յարաբերութիւններն սկսուում են Սատախոյցի: Այնչորդաւորուած թուրքական ապրանքները ներխուժում են Հայաստան: Կարո՞ղ ենք մատնանշել հայրենական արտադրութեան մի ապրանքատեսակ, որը կրկին միջնորդաւորուած հասնում է սպառուում է թուրքիայում: Մի քանի լոււմայի ակնկալիքով Հայաստանն իրաւունք չունի մտացոլութեան մատնել նախնիների ողբերգական յիշատակներ: Եթէ նոյնիսկ հարցրա՞ր յարակախից տեղափոխե՞ք քաղաքական չարթութիւն, ապա Հայաս

# գրականություն եւ մշակույթ

ՄԵՐ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

## ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ Ս. ՂԱԶԱՐ ԿՂԶԻԻ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԳԱՆՁԵՐՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՐԱՅՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊԶՏԻԿԵԱՆԻ ՐԵՏ

**ՀԱՐՑՈՒՄ.** - Մեր ընթերցողները այնքան ալ ծանօթ չեն Մխիթարեան միաբանութեան պատմութեան. մշակութային գանձերու մասին խօսելէ առաջ, լաւ պիտի ըլլար, եթէ նախ հակիրճ կերպով անդրադառնայիք Մխիթարեան միաբանութեան ծննդոցին ու անոր 300ամեայ պատմութեան:

**ՊԱՏԱՍԽԱՆ.** - Մխիթարեան միաբանութիւնը հիմնուած է նախ եւ առաջ Հայաստանեայց Եկեղեցին անասան պահելու համար: Այս առումով, Մխիթար Սեբաստացիի կողմէն, պայքարած են նաեւ այլ հոգեւորականներ, ինչպէս Կոմիտաս քահանայ Քոմիտիւթեան եւ կամ վարդապետ Խաչատուր Էրզրումցի: Այդ շրջանին օսմանեան մայրաքաղաքին մէջ գործող կարգ մը եկեղեցիներ բարոյապէս անկման մէջ էին: Անոնցմէ ոմանք իշխանութիւն ձեռք բերելու համար եկեղեցւոյ սրբազան սպասները կը ծախէին ու կը նուիրէին թուրք փաշաներուն: Այս անկումը կանխելու եւ վերանորոգելու համար վանական կենտրոն Մխիթար կը ծրագրէ միաբանութիւն մը հիմնել ու վերադառնալ մեր հոգեւոր անկումներուն: Այնպէս ինչպէս ատենին Գլաժորը, Տաթևը, Սանահինը եւ կամ Հարիճի վանքը: Եւ որովհետեւ նման ծրագիր իրագործելը հնարաւոր չէր Օսմանեան կայսրութեան տարածքին, ան ապաստանեցաւ նախ Յունաստանի Մեթոն բերդաքաղաքը, որ այն ատեն կը գտնուէր Վենետիկեան Հանրապետութեան իշխանութեան տակ, ուր հիմնեց իր առաջին հայկական վանքը Հայաստանէն դուրս: Այդ պայմաններու մէջ հայ ազգային գարթօնը իրագործելու միակ ճանապարհը մշակույթի վերակենդանացումն էր: Այս պատճառով Մխիթար Աբբահայր եղաւ եկեղեցւոյ առաջին հիմնադիրներէն, որ ազգային մշակույթը դարձուց առաջնութեան հիմնադրարար: Նոյն ճանապարհէն ընթանալով իր յաջորդները մինչեւ հիմա կը շարունակեն անոր սկսած գործը:

դարձնել կղզին. կը գնէ զայն պետութենէն վճարելով խորհրդանշական գումար մը մէկ ֆրանք:

**Հ.** - Ուրեմն այդ «մէկ ֆրանք»ը արժեւորելով ինք ու իր յաջորդները կրցած են ստեղծել հայ մշակութային «կայսրութիւն» մը. որ այսօր գոյութիւն ունի Հայաստանէն դուրս:

**Պ.** - Մխիթար Սեբաստացիին հիմնական մտահոգութիւնը, որ փոխանցած է նաեւ իր անմիջական յաջորդներուն, եղած է փրկել հայերէն ձեռագիր մատենաները: Մխիթար Սեբաստացի կը պատուիրէր Մխիթարեան հայրերուն, որ ամէն տեղ փնտռեն, եւ ուր որ հանդիպին հայկական ձեռագիրներու:



Վերանորոգուած գանձատան մէկ մասը

գիր - մատենաներու, անպայմանօրէն, ի գին ամեն զոհողութեան. ձեռք բերեն եւ կամ առնուած ընդօրինակեն գանձը ու տեղափոխեն մենաստան: Պատահած է, որ հոգեւորականներ ծախած են նոյնիսկ իրենց կապան. պարեգօտը եւ կամ կօշիկը ու հաւաքած են ձեռագիրներ, յատկապէս քիւրտերն ու թուրքերն:

**Հ.** - Կրնա՞ք հետաքրքրական օրինակ մը պատմել...

**Պ.** - Ի հարկէ, ժժ. դարու վերջաւորութեան հայր Ներսէս Սարգիսեան. որ պատմական Հայաստանի աշխարհագրական եւ ազգագրական վիճակագրութիւնը կը պատրաստէր, «Տեղագրութիւն ի փոքր եւ ի մեծ հայս» ընդհանուր խորագրին տակ, օր մը քրտական գիւղի մը մէջ հիւրը կ'ըլլայ քիւրտ բեկին, եւ երբ գիշերը կ'ուզէր ջուր խմել կարաս մը, կը նշմարէ անոր վրայ իրեն կափարիչ դրուած է հայկական ձեռագիր մը Ս. Եւսեփիոս Կեսարացիի «Քրոնիկոնը», որ այն կարեւորագոյն մատենաներէն մէկն էր, որոնք առհասարակ համաշխարհային մշակութային արժէք կը ներկայացնեն: Այս ձեռագրի յունարէն բնագիրը կոր-

ուած է: Հայերէն միակ օրինակը թարգմանուած է եւ դարուն եւ բնօրինակի արժէք կը ներկայացնէ: Այս հոգեւորականը, ինչ որ ունեցած է իր վրայ, հազուատէն սկսեալ մինչեւ իր վերջին օրապահիկը, կը վճարէ քիւրտ բեկին եւ ձեռագիրը ձեռքին կը հասնի Վենետիկի Ս. Ղազար կղզին: Ձեռագիր հաւաքելու նմանօրինակ աշխատանքին արդիւնքը կ'ըլլայ այն, որ Ս. Ղազարը, Երեւանի Մատենադարանէն ետք, ձեռագիրներու մեծագոյն կեդրոնը կը նկատուի:

**Հ.** - Այսօր քանի՞ մատենա կը հաշուէ Մխիթարեան ձեռագրատունը:

**Պ.** - Եզրօրէն ըլլալու համար պէտք է ըսեմ, որ ունինք չորս հազար ամբողջական - լրիւ ձեռագիրներ: Ասոնց վրայ կու գան անլեւնալու երկու հազար հատուածներ եւ պատառիկներ, առանց հաշուելու Մխիթարեան դիւանի ձեռագիրները, որոնք հազարաւորներ են:

**Հ.** - Բացի ձեռագիրներէն, ունի՞ք նաեւ այլ մշակութային հազարաւորներ, ասոնց մասին ես կ'ուզեմք. որ որոշ տեղեկութիւններ տաք մեզի:

**Պ.** - Մխիթարեան միաբանութեան Իտալիոյ մէջ ըլլալու իրողութիւնն ու միաբաններու եւրոպական կրթութիւնը ստանալու հնարաւորութիւնը մեծապէս օգտակար եղած են ոչ միայն հայ մշակույթի գանձերու հաւաքման ու պահպանման, այլեւ



Մխիթարեան միաբանութեան գանձերն՝ Թիֆլիսի մէկ գլուխ գործոցը

առհասարակ հայ ազգային ինքնագիտակցութեան ու զարթօնքին: Այս պատճառով Մխիթարեանները եթէ ուր որ առաջ արդէն իսկ սկսած են ընել այն, ինչ որ կը փորձենք ընել այսօր մենք սփիւռքահայրէս ամէն տեղ: Ուրեմն, մեր քանգարանին հիմնական հարստութիւնը կը կազմեն հայ մշա-



Այվազովսքիի նուիրուած անկիւնը

կութային գանձերը, բաժնուած հետեւեալ ձեւով: Ա. - Հնատիւ աղօթք. Սկսեալ առաջին հայ տպագրեալ գիրքէն Յակոբ Մեղապարտի «Ուրբաքաղիքէն», մինչեւ Վենետիկի «Ճաշոցներն» ու Ռսկան Երեւանցիի անսթրտամեան հրատարակութիւնները:

Բ. - Հիւանային ցիւթք. - ժՉ. դարէն սկսեալ հաւաքուած են հայ մեծատուններու եւ վաճառականներու արխիւները, որոնք պատմական մեծ արժէք կը ներկայացնեն: Ըստ Ալիշանի, ժՉ. եւ ժԺ. դարերուն հայերը իրենց կշիռը ունէին ամբողջ երկրագունդի տնտեսութեան վրայ:

Գ. - Հայ մամուլի գրեթէ կատարեալ հաւաքածոն ունինք. մինչեւ 1950ական թուականները: Իսկ անկէ ետք կը պակսին մեզի որոշ թերթերու որոշ թիւեր, որոնց գլխաւոր պատճառը այն է, որ տարբեր պատճառներով չեն դրկուած մեզի: Լաւ պիտի ըլլար, որ իւրաքանչիւր հրատարակատուն իր հրատարակած գիրքէն կամ թերթէն առնուած օրինակ մը դրկէր մեզի, որովհետեւ մենք կը պահենք գանձը մասունքներու պէս:

Դ. - Հայ միջնադարեան յուշարձաններու արձանագրութիւններ Մխիթար Աբբահայր պատուիրէր իսկ անկէ ետք կը պակսին մեզի որոշ թերթերու որոշ թիւեր, որոնց գլխաւոր պատճառը այն է, որ տարբեր պատճառներով չեն դրկուած մեզի: Լաւ պիտի ըլլար, որ իւրաքանչիւր հրատարակատուն իր հրատարակած գիրքէն կամ թերթէն առնուած օրինակ մը դրկէր մեզի, որովհետեւ մենք կը պահենք գանձը մասունքներու պէս:

Ե. - Ոսկեայ եւ արծաթեայ եկեղեցական սասանք: Գլխաւորաբար Պոլիսէն, Վանէն եւ Թիֆլիսէն հաւաքուած այս սպասները մեծ արժէք կը ներկայացնեն ոչ միայն հոգեւոր, այլ նաեւ իրեն արուեստի գործեր: Ընդհանրապէս անոնք իրագործուած են ժԺ. դարուն, սակայն կայ նաեւ անլի հիւներ: Անոնց մեծամասնութիւնը ունին նաեւ հայերէն արձանագրութիւններ, որոնք երբեմն կը պարունակեն կարեւոր պատմական տեղեկութիւններ:

Զ. - Իզմիկի եւ Քթօթիայէն հայկական լախճապակեայ մեծագոյն հաւաքածոն. կազմուած երկու մեծ հայ հնավաճառներու նուիրատուութեամբ: Տիար Պօղոս Իսպանեան (Եգիպտոսէն) եւ Յարութիւն Քիւրտեան (Ա.Մ. Ն.Էն):

Զրոյցը վարեց ՍՈՎԱԷՍ ՏԵՐԿԵԼԵԱՆ  
Շարժ. էջ 8

- 350 L.L. 1 քիւս լուիկ
- 500 L.L. 1 քիւս վարունգ
- 750 L.L. 1 քիւս կարմիր կաղամբ
- 500 L.L. 1 քիւս ձակնդեղ
- 900 L.L. 1 քիւս կարմիր պղպեղ
- 750 L.L. 1 քիւս Հալեպի պղպեղ
- 1750 L.L. 1 քիւս մուլուխիտ
- 1750 L.L. 1 քիւս կուտատուկ
- 300 L.L. 1 քիւս ձմերուկ
- 500 L.L. 1 քիւս սեխ
- 1000 L.L. 1 քիւս խնձոր
- 3000 L.L. 1 քիւս մանկա

**MASTER ALL**  
supermarket

ԳՆՈՒՄԻ  
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՐԱՍՅԵՆ

**ԲԱՆՋԱՐԵՂԵՆԻ  
ՇՈՒԿԱՆ ՄԵՐ ՄՕՏ**

# ԻՆՏԵՐՆԵԹԻ ԾԱՆՅԵՐՈՒ ԿՐԱՅ

## ԿԱՐԵԼԻ՛ Է ԿԱՄՐՁԵԼ ԿԻՂԵՐԸ

### ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒ ՄԵԾԵՐԸ ԿԸ ԶՆՆԱՐԿԵՆ ԵՆԵԿՏՐՈՆԻԷ ԸՆԴՈՐՈՒԿԱԳՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՂԵԱՏ ԵՒ ԸՆԴՈՒՄՏ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Իրօք, *ինթերնետի* ընդարձակ ցանցերը համատարած բնոյթ չունին: Աշխարհի տարածքին 20 հոգիին միայն մեկը *ինթերնետ* կը գործածէ: Անոնք 60 առ հարիւր կ'ապրին Միացեալ Նահանգներու տարածքին, թէև աշխարհի բնակչութեան միայն 5 առ հարիւր կ'ապրին Գերմանիայի մայրաքաղաքին մէջ: Ափրիկէի տարածքին միայն 14 միլիոն հեռաձայնի գիծեր գոյութիւն ունին. շատ անելի քիչ, քան Թեքսասի կամ Մենիսկայի մէջ:

Շարքաւորեցին, երբ ճարտարարուեստի մեծերը հանդիպեցան Օքսֆորտի խորհրդածոյողին, անոնք օրակարգի վրայ դրին բարգաւաճող երկիրներու մէջ տեղեկատուութեան եւ հաղորդակցութեան մարտերու իրավիճակը: Նման երկիրներ գուրկել մեծ հաղորդակցութեան արհեստագիտութեան տնտեսապէս օգտուելու կարելիութիւններն, հետեւեալ կը դիմագրուեն լուսանցքային գոյութեան մը հետեւեալ:

*Ինթերնետի* հաստատութիւնը կը տարբերի նաեւ երկրի մը տարբեր խաւերուն միջեւ: Գնկատուեալ, որ համակարգչային սարքեր արտադրող զլխաւոր երկրի մը վերածուած է, սակայն անոր 1 միլիոն գիւղերուն 25 առ հարիւր հեռաձայնի գիծեր գուրկել է:

Ամերիկեան ուսումնասիրական կեդրոնի մը համաձայն, Միացեալ Նահանգներու տարածքին եւս *ինթերնետի* գործածութեան մէջ վիճակագրութիւն ունին ազգային գանձազան հաւաքակազմութիւններու, ինչպէս նաեւ տարբեր տարիքի եւ եկամտի տըր քաղաքացիներու միջեւ: Մինչ նման վիճակ կ'արձայնէ աշխատանք կը տարուի, *ինթերնետի* ցանցերուն բովանդակութիւնը տակաւին նպատակաւորուած կը մնայ ուսեալ եւ անվերելի տիրապետող խաւին:

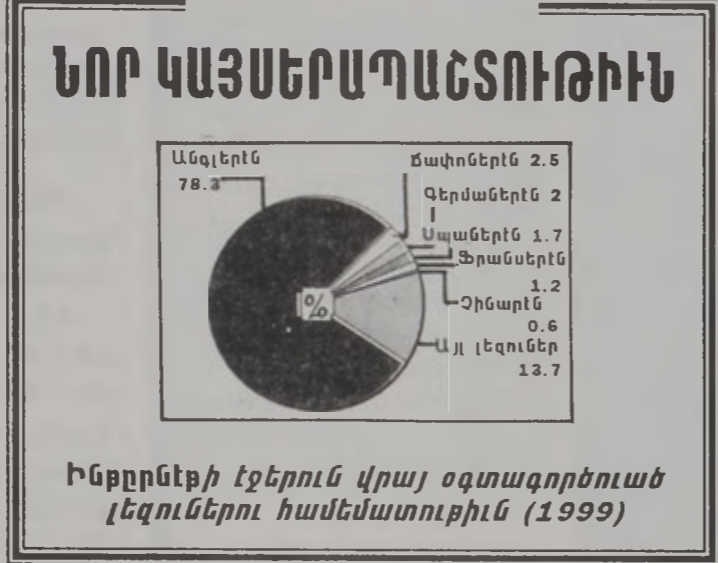
Արդեօք արքայա տրեւիստի արեւելի՝ պիտի աղքատանան: Տեղեկատուական մարզին ընդարձակումը կրնայ խորացնել արքայա տրեւիստ երկիրներու միջեւ կենսակարգային տարբերութիւնը: Միլիոնաւոր մարդիկ ոչ միայն հեռաձայնի եւ համակարգչի հաստատութիւն չունին, այլ նաեւ գուրկել են ծորակի ջուրը: Եւ տեղեկատուութեան: Մտավախութիւնը այն է, որ արքայա տրեւիստ պիտի չկարենան իրենց նախնական համակար-

գրով եւ ենթակառոցներով քայլ պահել առեւտուրի եւ արտադրողական նոր հորիզոններ բացող *ինթերնետի* երեւոյթին հետ:

Սակայն կայ նաեւ միւս երեսը. «տեղեկատուական յեղափոխութիւնը» աշխարհի տնտեսութիւնները իրարու քով բերելու աստիճան հզօր է: Օրինակի համար, ժամանակի ընթացքին Ինտոնետի մէջ գործարաններ կրնան *եւելտորոնց* հաղորդակցութեան միջոցով մրցիլ ամերիկեան գործարաններու հետ:

Այսուհանդերձ արքայա տրեւիստ *եւելտորոնց* հաղորդակցութիւնը տարածող ուսումնական կեդրոններ, ենթակառոցներ եւ հաստատութիւններ չունենալով կրնան կորսնցնել անոնց բարիքներն օգտուելու առիթը:

ՄԱԿԻ մէջ յանձնարարութիւն կողմէ կատարուած ուսումնասիրութեան մը համաձայն, 2 միլիոն տղարով կարելի է *եւելտորոնց* հաղորդակցութեան վիճակը կամրջել արքայա տրեւիստ երկիրներու միջեւ: Անշուշտ ասիկա բաւարար չէ *ինթերնետ* տարածելու համար: Աղքատ երկիրներ ամեն բանէ առաջ պէտք է բարեկեցիկ իրենց բնակիչներուն գրաճանաչութեան մակարդակը եւ քաջալերեն շահարկումները սեփական մարզին մէջ:



## ՄԵԾԱԳՈՅՆ ՓՈՐՁԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

### ՄԻՏՏԻ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԸ ՆԱԵՒ ԿԸ ԾԱՆՈՒԹՈՒ ԻՐԵՒԷ «ԻՆՏԵՐՆԵԹԻ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԸ»: ՄԱՍՆԱԳԵՆԵՐ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵՆ ՍԱՐՁԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒ ԸՍՎԱՅԱԿԱՆ ՃՏԵՍԱՐԱՆ ՍԸ

Յառաջիկայ Մեծամասնութիւն, երբ Միտհի Ողիմպիական խաղերուն ընթացքին մարզիկներ մետալներ պիտի շահին եւ պիտի կորսնցնեն, շատերը քննարկելու ըլլան կամ գործի երթալու պիտի պատրաստուին: Միտհի ծամերը 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ժամ առաջ են, իսկ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ժամ առաջ:

Ահա մասնակի հոս է ինթերնետի դերը: Այս տարուան Ողիմպիականը կը ծանուցուի իրեն Ինթերնետի Ողիմպիականը: Կը նախատեսուի, որ ամէն օր միլիոնաւոր մարդիկ ինթերնետի ցանցերուն միջոցով հետեւին մարզական արդիւնքներուն, քննարկումներու եւ անվերջ վիճակագրութիւններու: Անշուշտ, նոյնիսկ անոնք, որոնք պատկերասփիւռէն պիտի հետեւին խաղերուն, ինթերնետի միջոցով կարծիքներու փոխանակումը եւ մարզիկներու մասին տեղեկութիւններու հեղեղը անփոխարինելի պիտի մնան:

Այնպէս ինչպէս 1964-ին, Թեքսասի Ողիմպիականին առիթով, պատկերասփիւռ տիրական մտտը գործէ արդի կենցաղի մէջ, նոյնպէս այլ Միտհի Ողիմպիականը ինթերնետի մեծագոյն փորձ-քննութիւնը պիտի ըլլայ:

Այնպէս ինչպէս 1964-ին, Թեքսասի Ողիմպիականին առիթով, պատկերասփիւռ տիրական մտտը գործէ արդի կենցաղի մէջ, նոյնպէս այլ Միտհի Ողիմպիականը ինթերնետի մեծագոյն փորձ-քննութիւնը պիտի ըլլայ:

Համակարգիչի Այ. Պի. Լ. մ. ընկերութեան հաստատած [www.olympics.com](http://www.olympics.com) կեդրոնը՝ Ողիմպիական խաղերուն պաշտօնական ուէպ սայթը, արդէն ամէնէն հսկայական եւ բարդ կառոյցն է ինթերնետի ցանցերուն վրայ:

Թէեւ Միտհի Ողիմպիականը առաջինը չէ ինթերնետի աշխարհին մէջ (Նախաձեռնող 1998-ի խաղերը եւ Աթլանթայի 1996-ի խաղերը պաշ-

տօնական ուէպ սայթեր ունէին), սակայն անկապ կը ծանուցուի իրեն Ինթերնետի Ողիմպիականը՝ համակարգչային հաղորդակցութեան համաշխարհային օգտագործումին պատճառով:

Ներկայիս աշխարհի տարածքին 275 միլիոն հոգի ինթերնետ կը գործածէ: Չորս տարի առաջ անոնց թիւը 40 միլիոն էր: Կ'ակնկալուի, որ միջին տարեկան ինթերնետի վրայ նաւարկողներուն թիւը հասնի 450 միլիոնի:

Աթլանթայի 1996-ի ամառային խաղերէն ի վեր Չինաստանի եւ Հնդկաստանի նման բազմամարդ երկրներ (որոնք բնակչութիւնը միասնաբար կը կարգուի աշխարհի երկու երրորդը) կատարած են ինթերնետի: Անոնք միայն համակարգչային հաղորդակցութեան ցանցերու հաստատութիւն ունին, այլ նաեւ զանոնք կը գործածեն իրենց լեզուներով:

Այ. Պի. Լ. մ. ընկերութիւնը ցարդ մարզական 35 առաջնակարգ մրցաշարքերու պաշտօնական ուէպ սայթերը պատրաստած է եւ Միտհի Ողիմպիականին կը պատրաստուի 1996-էն ի վեր: Համակարգչային արհեստագիտութեան այս - հսկան - ամբողջ - բանակ - մը գործի լծած է հրէշատիպ, ենթակառոյց մը ստեղծելու համար: Ընկերութեան պատասխանատուները վստահ են, որ անկա պիտի կարենայ տոկոս տեղեկութիւններու հեղեղին եւ մարզաւեր - նաւարկողներու՝ արշախն ու խճողումին:

Այսուհանդերձ նոյնիսկ ինթերնետի ամէնէն հաստատու երկրագագնսներ օրական գէր 10 երկվայրկեան իրենց հայեացքը պիտի մետեն պատկերասփիւռի պատասխան: Թերեւս Ողիմպիականի մասնակցող մարզիկներուն համար այդքանը արդէն բաւարար է...:

## ՀԱՍՅԵՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՎԵՐՁԱԾԱՆՅՆԵՐ

Այս տարուան վերջաւորութեան *ինթերնետ* հասցէներուն վերջածանցները պիտի ներկայացնեն համակարգչային կեդրոններուն բնոյթը: Օրինակ՝ .shop, .tel եւ .news: Այս ձեւով վերջ պիտի գտնուի dot.com-ի գերակայութիւնը: 10 տարուան մէջ առաջին անգամ ըլլալով փոփոխութեան կ'ենթարկուի *ինթերնետ* հասցէներուն վերջածանցները: Յարդ .com-ը կը բնորոշէ ընկերութիւնները, .org-ը՝ բարեփրակական կազմակերպութիւնները եւ edu-ը՝ կրթական հիմնարկները:

*Ինթերնետ* հասցէները համակարգող ընկերակցութիւն մը նոր վերջածանցներու գործածութեան առաջարկներ պիտի ընդունի յառաջիկայ Օգոստոսին: Թէեւ յատուկ օրէնքներ չկան հասցէի վերջածանց մը ընտրելու համար, սակայն ընկերակցութիւնը յատուկ ուղեցոյց մը պիտի հրապարակէ, որպէսզի գաւազան բնագաւառներ բնորոշող նոր վերջածանցներու խառնարան մը չստեղծուի: Յայտնապէս տարբերելու սկսեալ *ինթերնետի* հասցէներ մտաբերելը պիտի դժուարանայ:

## ԳԱՇՆԱԿԻ ԳԱՍԵՐ «ՍԱՅՊԸՐՍՓԷՅԱ»Ի ՄԷՋ

Դաշնակի դասապահի մը ընթացքին մատնեալ ուսուցիչը ստեղծուած խեղդուկ ծայրնով մօթերը զանազանը արտասովոր բան մը չէ: Սակայն, երբ աշակերտը *եւելտորոնց* ստեղծարար մը վրայ կը նուագ իր տան մէջ, իսկ ուսուցիչը կը գտնուի այլ քաղաքի մը մէջ եւ *ինթերնետ*ի ցանցի մը միջոցով կը հետեւի փորձին, կը նշանակէ. թէ իրայայտուկ բան մը տեղի կ'ունենայ:

Բանառական onlineconservatory.com ընկերութիւնը կը փորձէ *ինթերնետ*ի ցանցերուն վրայ նաւարկելու չափ դիւրացնել դաշնակ նուագը: Վեց ամիս առաջ անկա դաշնակի դասընթացներ հաստատեց *ինթերնետ*ի վրայ: Յունուարին ի վեր 55 երկիրներէ անելի քան 800 աշակերտներ հետեւան են դասակարգ, այլուզ, ծագ, քաւերի, սփիրիտուալ եւ հիւսի հոփ երաժշտութեան դասընթացներուն, որոնք ձրիօրէն տրամադրուած են փորձառական շրջանի մը համար: «Երաժշտանոցին» պաշտօնական բացումը տեղի պիտի ունենայ Մեծամասնութիւն:

Լիֆտունտլենդի մէջ հաստատուած այս ընկերութեան նպատակն է ներգրաւել տարբեր տարիքի եւ մակարդակի աշակերտներ, նոյնիսկ բազմազգաւ չափահասներ, որոնք կը նախընտրեն

անելի ճկուն ժամանակացոյց մը, ինչպէս նաեւ զիւղական շրջաններու բնակիչներ, որոնք երաժշտանոց յաճախելու կարելիութենէն զուրկ են:

«Դաշնակի բազմաթիւ ուսուցիչներ անփոփոխ ժամանակացոյց մը կը պարտադրեն կամ կը ստիպեն, որ շաբաթներու վրայ երկարող դասընթացներու հետեւին: Ինթերնետի ընձեռած դասընթացներուն համար պարտադրու չեն ակրոնները կրծիցէլ, մագերղ սանտրել, պատշաճ հագուստ հագնել եւ երկար ծածկ կտրել: Կրնան պարզապէս անկողինը դուրս գալ եւ նուագել»։ Կ'ըսէ 31 տարեկան աշակերտ մը:

onlineconservatory.com նպատակը երաժշտական անհնարական ուսուցման հետ մրցակցութիւն չէ: Ցարդ անոր աշակերտներուն մեծամասնութիւնը 14-է 24 տարեկան պատանիներ եւ երիտասարդներ են, որոնք «փոփոխութեան համար կը նուագեն եւ երբեմն *ինթերնետ* կը գործածեն»։ Կամ 35-է 45 տարեկան կիներ ու այրեր են, որոնք կը փափաքին կեդրոնաւալ երաժշտական յատուկ ոճի մը, ինչպէս ծագ կամ այլուզի վրայ, ինչպէս կը բացատրէ ընկերութեան տնօրէնը:

Ընկերութիւնը կ'ակնկալէ չորս տարուան ընթացքին ներգրաւել շուրջ 140 հազար աշակերտ: Գիւսիային մեծերկայի մէջ երաժշտական ուսուց-

ման շուկան կ'ընդգրկէ տարեկան 2 միլիոն տոկոս: Ընկերութիւնը կը յուսայ տիրանալ անոր 3 առ հարիւրին: Այս ամիս անկա պայմանագրութիւն մը պիտի ստորագրէ ստեղծարար արտադրող գործարանի մը հետ, ինչպէս նաեւ երաժշտական գիւրքեր եւ յարակից *միւլթր* պիտի վաճառէ ինթերնետի իր ուէպայթի միջոցով:

«Մեր նպատակն է ներգրաւել այնպիսի յաճախորդներ, որոնք մեծ օպասարկութեան մը կարող են լինել: Թերեւս դասական երաժշտութեան ուսուցիչ մը դաշնակ նուագել տրոպիկներու լաւ ձեւ էր չի համարեր արիւկա, սակայն բազմազգաւ չափահասի մը այլուզ տրոպիկներու անելի լաւ միջոց կարելի չէ երեւակայել»։ Կ'ըսէ ընկերութեան տնօրէնը:

Այսուհանդերձ դաշնակի անհնարական ուսուցիչներ սկսեալով մտնելու ունին *ինթերնետ*ի դասընթացներու նկատմամբ, որոնք տեղի կ'ունենան *եւելտորոնց* ստեղծարարներու եւ համակարգիչներու միջոցով:

Նիւ Երքի մակարդակաւոր «Տը ճիւլիզորտ Սթրի» երաժշտանոցին դաշնակի դասատուներն մէկը «նախնական» կ'որակէ *ինթերնետ*ի միջոց-

Շար.ը՝ էջ 8

## ԻՆՔՆԱԳՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Շատեր ինթերնետի ցանցերուն վրայ կը նաւարկեն աշխարհի անցուղ արձեւներուն տեղեկ ըլլալու համար, իսկ ոմանք իրենց անունը կը փոխուեն անոնց մէջ: Ասիկա կը կոչուի իկօ սերֆինկայսինքն՝ ինթերնետի ցանցերուն վրայ սեփական անունի փոխառութիւն: Ոմանց պարագային ժամանցի այս ձեւը նարդիսականութեան գրաստանում մըն է, ուր ինքնուրու պարագային՝ ինթերնետի տեղեկութիւններու շտեմարանին խորութիւնը չափելու հրաւեր մը:

«Մտաբեր իրենց անձին մասին կը գտնեն տեղեկութեան յատուկ մէջ, որ բրեւեղեցէ այլ տեղ յիշուի չտեսնելու: Մարդիկ չեն գիտեր, թէ քանի գանցերու վրայ ներկայ են եւ որքան յաճախ կը յայտնուին անոնց մէջ», կ'ըսէ Համակարգչային տեղեկութիւններ փնտրող <http://egosoft.com> «գործիք» շտեմարան մասնագէտը: Ան իր անունին հանդիպած է տարբեր «պարտերութիւն» մէջ ուէպ սայթ մը կը պարունակէր անոր մէջ դասախօսութիւնը, այլ տեղ մը յիշուած էր Համալսարանի շրջանաւարտներու ցանկի մը մէջ: Ոմանք իրենց անունին կրնան հանդիպիլ լուրեր, ուստիարարութիւններու, հասցեագիրքերու, նոյնիսկ երկրագոյններու յատուկ էջերու մէջ:

Շատեր կը գարմանան տեսնելով, որ իրենց յղած լուրերը կամ «գրոյցի սենեակներու» մէջ կատարած «յայտարարութիւնները» յաւիտեան ստան են թուային «եթերին» մէջ:

«Մարդիկ չեն անդադրուց, թէ ինչ որ կը կատարեն համակարգչային ցանցերու վրայ, կ'արժանագրուի ինթերնետի արխիւներուն մէջ եւ կը ցուցակագրուի: Ասիկա ոմանց մտահոգութիւն կը յատկանայ: Կ'ըսէ մասնագէտը:

«Իկօ սերֆինկ»ի աւելի հետաքրքրական արդիւնքը նոյն անունով այլ անձերու յայտնարութիւնն է. ոմանք կրնան «միաժամանակ» բժիշկ մը ըլլալ Լոնտոնի մէջ եւ յանձնարար մը՝ Փաքիտանի մէջ, մրցանիշներ կորսող մարզիկ մը կամ գուշակի մը հետաւոր ազգականը:

Egosoft.com իւրայայտուկ սպասարկութիւն մը կը մատուցէ. անիկա ամբողջ շաբաթ մը անձի մը անունը կը փոխուի Համակարգչային կեդրոններու մէջ եւ տեղեկութիւններ գտնելու պարագային գտնուի ինթերնետի պահանջարկին:

Իրականութեան մէջ իկօ սերֆինկը սենապաշտութեան ապացոյց մըն է: «Մտաբերութիւն» մը, որ մեզ կը մ'ըզ երեւակայելու, թէ միլիոնաւոր մարդիկ կը կարգան համակարգիչի յատուկ ինթերնետի արձեւագրած մեր գրութիւնները եւ կը ինքան իւրաքանչիւր բառին վրայ կամ կը ծափահարեն մ'եզի»։ Ինչպէս կը բացատրէ լրագրող մը:

Իսկ մեծագոյն վտանգը ձեռնունայն վերադառնալն է: Համակարգիչի նմանօրինակ կեդրոններու, ինչպէս՝ Dogpile.com-ի եւ Metacacher.com-ի վրայ նաւարկողներ կը յուսան իրենց անունին հանդիպիլ ամէն տեղ: Անոնք մեծ յուսախաբութիւն կ'ապրին, երբ ոչինչ կը գտնեն:

## ՊԱՐՏԷՋՆԵՐ Կ'ԱՃԻՆ ՊԱՍՏԱՌԻՆ ՎՐԱՅ

Անոնք, որոնք ժամանակը կամ փողը չունին իրական պարտք մը աճեցնելու, կրնան իրականացնել պարտքի մը եւելտորոնցի պարտքը [www.realgarden.com](http://www.realgarden.com) համակարգչային կեդրոնը առիթ կու տայ, որ «կանաչ չեռքեր» գուրմ մարդիկ ընկերին իրենց նախապիած հունիքեր, ցանեւ գանձեր, այս հեղինակն անոնց անձին իրականացնուի խաբկակաք սպիտիկ իրենց «Լքըշուր» պարտքին մէջ: Կատարար մընը, չմտնող օրական քրիչ պարտքը...:

## ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ «ՆԱԻԱՐԿԵԼՈՒ» ՀՈՐԻՉՈՒՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՈՒ

Մրջապտոյտ կազմակերպողներ, օղանաւային ընկերութիւններ եւ ժամանցի ճարտարարներ պատասխանատուներ անցելով գարնան մասնակցեցան ճամբորդութեան եւ զբօսաշրջութեան յատուկ տօնակաճառի մը, որ կայացաւ Պերլինգի մէջ: Բոլորին առաջնահերթ նպատակը ճամբորդական մարզին մէջ ինթերնետի բարիքներէն օգտուելու միջոցներ գտնելն էր: Սակայն այս ճարտարարութեան մասնագէտներուն համար տակաւին խորհրդարար կը մնայ համակարգչային հաղորդակցութեան ցանցերու միջոցով տեղ պահովելու եւ զբօսաշրջութեան շահաբեր պայմաններ ստեղծելու կարելիութիւնը:

Եւրոպայի տարածքին պանդոկներու միայն 3 առ հարիւր ինթերնետի միջոցով յաճախորդներ կը ներգրաւէ: Բնականաբար պանդոկատերը անելի կը ստանան համար: Անիկա նաեւ կը մնայ ինթերնետի միջոցով տեղ պահովելու օղանաւային հասունացած չէ անելի մեծ թիւով այցելուներու վստահութիւնը շահելու համար: «Մարդիկ տակաւին վերապահութիւն ունին ինթերնետի միջոցով տեղ պահովելու օղանաւային կամ պանդոկներու մէջ: Օր մը պիտի փոխուի ասիկա: Բայց ե՞րբ, չեն գիտեր»։ Կ'ըսէ ինթերնետի վրայ եւրոպական փոքր պանդոկներու եւ օթեաններու մէջ տեղ պահովելու յատուկ կեդրոնի մը պատասխանատուը:

Տեսանկարէն, ինթերնետը կ'ստուծոյ կողմէ ուղարկուած բարիք մըն է ճամբորդական ճարտարարութեան համար: Անիկա կ'օգնէ, որ զբօսաշրջիկները դիտարկեն տեղեկութիւն հաւատարմ կարողութիւններ

# ՕՐԱՏԵՏՐ



## ՀԵՌԱՏԵՍԻԼ

◆ **ՍՐԻՒՄ 3** (Հասիա, Անփիր/Տիւն, Սոտեք, Մրայլէս 2001, ՍԵՐ Էլի, Կայարսի, Լաս Մայինա) - Նոյնանուն 1 եւ 2 ֆիլմերուն կրկնութիւնը, տարբեր տեսարաններով:

◆ **ԿԱԼԱԿՆԻ ԲՈՒՄՆԵՐ** (Փայտեր/Արարած, Ջոր, Թրիփոյի, Բոնորոյի) - Արտերկրային էակներ «Կայարսի Բուք» խումբը կը փոխադրեն ազգային, որպէսզի օգտուին անոնց փորձառութեանը, «շարժերուն դէմ իրենց պատերազմին ընթացքին»:

◆ **ՍՐԻՒՄ 2** (Հասիա, Անփիր/Տիւն, Սոտեք, Մրայլէս 2001) - Ֆիլմին հերոսը կը դառնայ աղջկան մը շուք, որ երկու կեանք կ'ապրի, երկու տարբեր ժամանակներու մէջ:

◆ **ՄԻ, ՍԻՆՍԵԼԵՆ ԷՆՏ ԱՅՐԻՆ** (Հասիա, Անփիր/Տիւն, Սոտեք, Էլի, Մրայլէս 2001, ՍԵՐ Էլի, Կայարսի, Լաս Մայինա, Արարած, Մրայլէս) - Կրկնակի անհատականութիւն ունեցող հոգեկան հիւանդ մը՝ Սիւն Բերի, «կրկնակիօրէն» կը սիրահարի ճոյն աղջկանը...

◆ **ՏԵՎԵԼԻՅԵՆԻՅԵՐ** (Փայտեր/Արարած, Ջոր, Բասիլի, Փայտեր, Թրիփոյի, Բոնորոյի, Տրիփոյի) - Նախկին գորակար մը թշնամի բանակին մտն գործի ինչպէս ետք կը դառնայ «կլեմէնթը» եւ այդ ճանքով կը փորձէ իր վերջը լուծել:

◆ **ԿՐԻՒ ԻՆՏԵՐՎԵՅՏ** (Անփիր/Սոտեք, ՍԵՐ Էլի) - Ուիլյամս Լայպոյր փոխարտու է հոգեբուական մը եւ անէն ճիշդ ի գործ կը դնէ բուժուելով հոգեկան ճիւղի գալու համար:

◆ **ԱՅՏՐԻՍ ԱՅՏՐԻՍ** (Հասիա, Կայարսի, Մրայլէս) - Բորի (Զիւ Պեգիկը) իր անսովոր սաճէն ետք, կ'որոշէ իր «հանգիստ» կեանքէն հրաժարի եւ զային հետ հաստատուի Արիւնի:

◆ **ԻՍՅԵԼԵՆԻՅԵՐ** (Փայտեր/Արարած, Ջոր, Բոնորոյի, Տրիփոյի) - Նոյնանուն շարժանկարի սեփականութեանը հետ, «Իսրայել» կը փորձէ «ընկնել» նաեւ կենդանի գծանկարին մէջ:

◆ **ԻՍԻՐ ԴԻՒ ԱՆՍՆ** (Փայտեր/Արարած, Ջոր, Թրիփոյի, Բոնորոյի) - Առաջինին տարբերակը, օչանակի անհանգստ, իրարանցուն տեմա սարսափ:

◆ **ՍՈՒՓԵՐ ՍՈՒՓԵՐ** (Փայտեր/Արարած, Ջոր) - Ժողովրդականութիւն չունեցող աղջիկ մը դարձնում մէջ կը մասնակցի գեղեցկութեան մրցումին, պարզապէս փաստելու համար, որ «սուփեր սրբ» մըն է:

◆ **ԷՆԿԵՆԿ ԿՈՒՄ** (Հասիա, Անփիր/Սոֆի, Տիւն, Մրայլէս 2001) - Երեք ընդեր երկար բացակայութեանը հետ կը հասարակին իրենց ծննդած փոքր շուք:

◆ **ԻՍԻՐ ԴԻՒ ԱՆՍՆ** (Փայտեր/Արարած, Ջոր, Բոնորոյի, Տրիփոյի) - Պոստալ անգամ կը սիրահարի իր սահմանափակ տիկնոջ սիրող «փոխ անձ» կրկնակին:

◆ **ԷՆԿԵՆԿ ԿՈՒՄ** (Հասիա, Անփիր/Սոֆի, Տիւն, Մրայլէս 2001) - Մարթին Սթրոյպէ կը ներկայացնէ անմիջական բուժօգնող մը, որուն «գործը անպակաս» է... բուժօգնողին դերը ստանձնած է Կիլլիս Բէյ:

◆ **ՏԵՎԵԼԻՅԵՆԻՅԵՐ** (Անփիր/Տիւն, Սոտեք) - Խնամ լրագրող մը (Մանուկ Պոլոյի), դատարանին կողմէ կը դատապարտուի «28 օր» բանտարկութեան, խնամքներու բուժարանի մէջ:

◆ **ՄԻՆԻՍԵԼԵՆ ԷՆՏ ԱՅՐԻՍ** (Անփիր/Սոտեք, Լաս Մայինա) - Իրական կեանքէ տարբեր այս պատկերները կը ներկայացնէ շուքին ուսուցչին (Մերի Սթրոյպէ), որ անէն աշխատանք կը տանի շուքիկի դասաւանդութիւնը կիրարկելու շարժելի «ժողովրդային» դարձնելու մէջ:

◆ **ԷՐԻՆ ԴՐՈՒՄ ԿՈՒՄ** (Հասիա, Անփիր/Սոֆի, Տիւն, Կայարսի, Մրայլէս 2001, Լաս Մայինա) - Հակառակ բացառիկ անձնակազմի հեղինակներու, Էրին Պրոքորը կը փորձէ արագրել արդարադատութեան գրասենեակներու գործընթացը:

**10:15 Է.Լ.**  
7:30 - Արարած լուրեր  
8:00 - Եւրոպիոյ  
8:30 - Կ. գծանկար  
9:00 - Սուլիկ  
11:20 - Աստղեր  
11:30 - Արարած լուրեր  
12:00 - Տեղ. ֆիլմաշար  
13:00 - Վաւերագրական  
13:30 - Տուլիս Տէր  
14:30 - Արարած լուրեր  
15:00 - Զիլիս  
16:00 - Տեղ. յայտագիր  
17:00 - Տեղ. ֆիլմաշար  
17:30 - Գեղարարութիւն  
18:00 - Տր Պոլոս Էստ Տր Պոլոսիֆոլ

**10:15 Է.Լ.**  
7:30 - Լէրի Բիւկ  
8:30 - Մա Ըլաք Իլլա  
9:00 - Թրիփ Սալթիս  
10:00 - Թրիլլը Նաու  
10:30 - Նահարքոմ Սայիտ  
13:30 - Սի. Էն. Էնի Լուրեր  
14:00 - Ֆլէշ Սիուլ Սաթ  
14:15 - Էսթրիլիս  
15:00 - Ֆլէշ Ինֆո  
15:15 - Մերիքիական ֆիլմ  
16:30 - Էմիլիոն Ֆուր Շո  
17:00 - Զիլի Ու Լէշ  
18:00 - Մորիլիս  
19:00 - Ընթր Ուս Հայաթ  
20:00 - Արարած լուրեր  
20:30 - Թալիլի Սի Լաի  
21:15 - Ան. Էրկար ժապ.  
«Նիլուս Ը Ռիլլըր Ռեմիլեյ»

**10:15 Է.Լ.**  
20:00 - Լուրեր  
20:30 - Մուխթար Սուֆիտ  
22:30 - Լուրեր  
23:15 - Սիտր  
00:00 - Լուրեր

**10:15 Է.Լ.**  
7:15 - Շուֆ Ուս Էլթիլի  
7:30 - Թելիլ Սաթիս  
9:30 - Սի. Էն. Էնի լուրեր  
10:00 - Մորիլի թի. Վի. Շոֆիլիս  
10:30 - Ուս Թընաս  
11:00 - Մորիլի թի. Վի. Շոֆիլիս  
11:30 - Թելիլ Պէնթը  
12:15 - Մորիլի թի. Վի. Շոֆիլիս  
12:45 - Էս. Էլ. Շի.  
13:30 - Մորիլի թի. Վի. Շոֆիլիս  
14:00 - Թել. Է. Լ. ի լուրեր  
14:45 - Սի. Էն. Էնի լուրեր  
15:15 - Աղանի Աղանի  
16:15 - Զիլիս  
16:45 - Միլի Սթիլիս  
17:30 - Էս. Թի. Վի. Սիտրոթ  
17:45 - Տր Պոլոս Էստ Տր Պոլոսիֆոլ  
18:45 - Ֆիլմաշար  
20:00 - Արարած լուրեր  
20:30 - Ռուիլի Կիլիս  
21:30 - Սաժիլ Սալթիս  
23:45 - Էս. Թի. Վի. Սիտրոթ  
00:00 - 52 Սիլի Լա Իւն

**10:15 Է.Լ.**  
7:00 - Ալամ Ալ Սալթիս  
13:00 - Ֆլէշ Ինֆո  
13:10 - Տայաս  
14:00 - Արարած լուրեր  
15:00 - Արարած լուրեր  
15:30 - Արարած լուրեր  
16:30 - Ընթր Ընթր  
17:00 - Ուս Էլ Սի  
17:15 - Ֆայերիլ լուրեր  
17:30 - Ֆրանս լուրեր  
17:45 - Անգլ. լուրեր  
18:00 - Հասունեմ Կարտըն Սիլի  
19:00 - Արարած լուրեր  
19:58 - Շասուհետ Սըն Այալիս  
20:00 - Արարած լուրեր  
20:30 - Բարաթաս  
21:30 - Տառուկ յայտագիր  
22:30 - Մուլամ Ալ Նաս  
23:30 - Ան. երկար ժապակէ «Կրաֆիլի Պրիւ»

**10:15 Է.Լ.**  
20:00 - Լուրեր  
20:30 - Մուխթար Սուֆիտ  
22:30 - Լուրեր  
23:15 - Սիտր  
00:00 - Լուրեր

**11. Ա. Բ. Ս. Բ.**  
7:00 - Սի. Էն. Էնի

**11. Ա. Բ. Ս. Բ.**  
18:00 - Թոք - Շո  
18:45 - Թատրոն  
19:00 - Անթր Ուս Էստ Տր Պոլոսիֆոլ

### ԳԱՇԵԱԿԻ ԳԱՍԵՐ...

Շարունակուած 7րդ էջէն

ցով դաշնակի ուսուցումը: «Իրականութեան մէջ սակաւ երաժշտութիւնը կը վերածէ «այո»ի կամ «ոչ»ի գիտութեան: Երկը կը նուազեց կամ սխալ: Կատարումի մակարդակը անէլ չի բարձրանար»:

Նոյնիսկ անէն կատարելագործուած ելեկտրոնիք ստեղծարարները չեն կրնար արտաբերել փայտ դաշնակի մը հնչեղութիւնը: «Իւրաքանչիւր դաշնակ տարբեր է միւսէն: Շինուած է փայտ եւ թաղիք, հետեւաբար ապրող գործիք մըն է: Իւրաքանչիւր իր ուրոյն նկարագիր ունի: Այս բոլորը մաս կը կազմեն երաժշտական փորձառութեան: Մասները ճիշդ ստեղծելու միջոցով պարզապէս նուազելու մէջ մասն է», կ'ըսէ ամանապահ ուսուցիչը:

onlineconservatory.com-ի դասընթացները կը պահանջեն համակարգիչի հետ հաղորդակցող երաժշտական յատուկ գործիքներ, որոնց գինը կը տարուի 300 տոլարէն բացի մը հազար տոլարի միջոց: Դասապահի ընթացքին ելեկտրոնիք ստեղծարարն պատկեր կ'երեւի աշակերտին եւ ուսուցիչին անձնական համակարգիչներուն պատշաճ կ'ըլլայ: Մինչ աշակերտը կը նուազ, ստեղծելու «կը լուսաւորուին» վարդագոյն կամ կանաչ պլակացումներով:

Իւրաքանչիւր դասապահ կը տեւ 30 վայրկեան եւ պիտի տեւ 20 տոլար: Ընկերութիւնը կը ծրագրէ ապագային հաստատել կիթառի, սրինգի եւ փողի դասընթացներ, նոյնիսկ համըրգներ կազմակերպել ինքնուրուի վրայ:

Գաղափարային այլ կեդրոններ, ինչպէս www.artdsm.com եւ www.gopiano.com դաշնակի դասեր կ'ընձեռեն գրաւոր բացարձակութիւններով կամ սակերարուծ ծայրագրութիւններով: Սակայն անոնք ուսուցիչի հետ հաղորդակցութեան առաւելութեան գուրկ են, հետեւաբար անոնց միջոցով անէլ տկար է:

### ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

● Արաքսի Աշտեանի մահուան առիթով, փոխան ծաղկեպսակի Ս. Զ. Մանկանց եկեղեցւոյ եղած են հետեւեալ նուիրատուութիւնները:-  
Տէր եւ տիկին Պետրոս Ռասուկէլեան 10,000 լ., տէր եւ տիկին Յովհաննէս Ռասուկէլեան 10,000 լ., տէր եւ տիկին Գօգօ Գումաշեան 10,000 լ., Կանգն Ետիկեան 10,000 լ., Ազգ. Կիլիկեան վարժ. Ուսուց. կազմ եւ պաշտօնէութիւն 100,000 լ., տէր եւ տիկին Հայկ Թապագեան 25,000 լ. եւ Լեւոն Մելիքեան 25,000 լ.:

### ՃԵՂԱՌՈՒԹԵԱՆ ՆԵՂՈՒԹԻՆ, ԵՐԱՅԵՐԱՆԻ ԳՈՐԾԱՅՈՒՄ ԵՒ ԳԵՐՃԱՅՈՒՄ ՈՒՆԻՔ

**ՄԻ ՎԱՆԱԸ**  
**O GENERAL ԷՐ - ԶՈՆՏԻՍՏԻՆԵՆ**  
Միակն է, որ առաւելագոյն կը զովացնէ ձեր բնակարանը, միաժամանակ նուազեցնելով օդի խոնավութիւնը:

**ԱՊՈՒ ԶԱՐԱ ՎԱՍԱՏՈՒԹԵԱՆ ՍՕՏ ԴՈՒՔ ՄԻՃՏ ԶԱՒՈՐ ԷՔ**

**Khabbaz-Orient Plus**  
Travel & Tourism  
**VARNA**  
Banglow \$330 3\*lux villas \$395  
8 days, Airplane ticket, accommodation, transport, free insurance worth 22\$, free discount card for Varna, guides  
Ticketing-Boat trip to Cyprus & Greece 380\$, Cyprus 240\$,Moscow & St. Petersburg 885\$, Rhodes 385\$,Yalta 475\$,Romania 495\$  
(01) 900598, (01) 896271  
(03)256254, (03)843358  
www.orientplus.com

### ՄԻՋՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՒԹԵԱՆ...

Շարունակուած 6րդ էջէն

է. 3-րդ ստորաբաժնի անարկաններու եւ գործիքներու հաւաքածոյ: Այս հաւաքածոն ընդհանուր գաղափար մը կու տայ մեզի հայ տարագրական արհեստագիտութեան եւ պատմութեան մասին:

Ը. Ազգագրական միջոցներ եւ հայկական կիրառական արտեղծութիւններ: Այս բոլորը մեծ մասամբ հաւաքուած են նուիրատուութիւններու միջոցով:

3. Դուք հարուստ եւ ճան եւ հայկական մշակութային գանձերով: Յատկապէս Վերածնունդի շրջանի ստեղծագործութիւններով: Լաւ պիտի ըլլար, որ որոշ գաղափար մը տայիք մեզի կարգ մը գլուխ գործոցներու մասին:

4. Արեւելի Վենետիկի ման մշակութային կեդրոնի մը մէջ բնական է, որ Միջաբարեանները պիտի փափաքէին ունենալ նաեւ իտալական արուեստի գեղեցիկ նմուշներ: Ժամանակի ընթացքին կազմուած է հսկայ պատկերասրահ մը լեցնելու չափ հաւաքածոյ մը, որ կը հաշուէ շուրջ 600 իտալական արուեստի ստեղծագործութիւններ, որոնց մէջ կան Թիեփոլոյի, Լոզելիի, Պասսանոյի ման մեծ գեղանկարիչներու գործեր:

5. Իսկ հայկական գեղանկարներու բաժնի մը: Պ. 3-րդ ստորաբաժնի մեծ մասամբ ժՅ. դարու երկրորդ կիսուն եւ Ի. դարու սկիզբի հայ դասականներու գործերն են, որոնց կարելու մէջ մասը եղած են Միջաբարեաններու սաներ:

6. Օրինակ: Պ. 3-րդ ստորաբաժնի մէջ, Կարապետ Աղամեան, Ար. Շապանեան, Լ. Թիւրքունեան, Ջարեհ Սուրբեան, Արիւլ Աճեմեան, Արա Սարգսեան, Ջիւանդ:

7. Ի՞նչ յատկանշական գործեր կան հոս: Պ. Ունինք 15 գործ Այվազովսքիէն, որոնք կազմուած են ուղղակի Այվազովսքիի անձնական նուիրատուութեանը: Ան, երբ այցի գար իր եղբոր հայր Գաբրիէլ Այվազովսքիի, իրեն հետ անպայման գործ մը կը բերէր ու կը նուիրէր Միջաբարեան վանքին: Ունինք նաեւ Բաշինջաղեանէն, Ալիազեանէն, Մախոյեանէն, Սարգիս Խաչատուրեանէն, Ջիւանդեանէն, Շիշմեանէն, եւ այլա Սարեան, Գառու, Բոչար, Լ. Թիւրքունեան, Բիւզանդ Գոճմանեան, եւ այլն: Ընդամենը 500է անէլ գործեր կը հաշուեն:

8. Ընթր կարծեր, որ այս բոլորը ցուցադրելու համար հարկաւոր է կառուցել յատուկ պատկերասրահ մը: Պ. Ի հարկէ. սակայն դժբախտաբար այս կողմին վրայ ոչ մէկ կարոյց անցնելու իրաւունք ունինք: Շատ մեծ դժուարութեամբ կրցանք արտօնագիր ձեռք բերել արդի սարքերով օժտուած ձեռագրատուն մը կառուցելու համար:

9. Իբրեւ Միջաբարեան միաբանութեան մշակութային գանձերու պատասխանատու յանձնախումբի մէջ մեր ժողովուրդին:

Պ. 3-րդ ստորաբաժնի պատգամ այն պիտի ըլլար, որ պետք է հաւաքել եւ պահպանել հայ մշակութային գանձերը այնպէս, ինչպէս որ անհրաժեշտ է մեզի մեր Արարչայրը: Պայման չէ, որ անոնք Միջաբարեաններու թանգարանին նուիրուին, սակայն պայման է որ, հայ մշակութային գանձերը ըլլան ապահով ձեռքերու մէջ եւ պահպանուին: Ժամանակին, 1971ին (եթ չեմ սխալիր), երբ Վիքթոր Յամբարձումեանը այցի եկած էր կողմ, եւ տակալին երիտասարդ արեւոյտ, փափաք մը յայտնեցի ըսելով, որ «Ի՞նչ լաւ պիտի ըլլար, եթ այս գանձերը փոխադրուին հայրենիք»: Ջարմանքս շատ մեծ եղաւ, երբ ան հետեւեալը պատասխանեց. «Ո՞չ սողա, պատմութիւնը կը վկայէ, որ այս գանձերը ապահով վիճակի մէջ եղած են 3 դարերի ի վեր: Չենք կարող երաշխաւորել, որ նոյնը կարող է պատահիլ հայրենիքին մէջ ապագայ դարերի ընթացքին»: Կարելուրը հայ մշակութային գանձերու հաւաքումն ու պահպանումն է...

### ՄԱՏՂԵՐ

- ★ **ԽՈՅ** (21 Մարտին 20 Ապրիլ)  
Պատրաստ եղի՛ւ աշխատելու: Հասանելիս է, որ ստաշարի մը ստանալ նոր գործի մը ձեռնարկելու: Պատրաստ եղի՛ւ բնիկներու եւ գործի անցնելու:
- ★ **ՅՈՒՆ** (21 Ապրիլին 21 Մայիս)  
Մատուցուի ինքն ինքն գործի վերաբերիչ: Ջանաջել, որ օր ապրի կողքին եւ միանալ ձեր սիրելիներուն՝ անոնց հետ համեմատելու: Բոլորը երկուք մը անցնելու:
- ★ **ԵՐԱՅԵՐԱՆԻ** (22 Մայիսին 21 Յունիս)  
Իրականութեան անհանգստութիւն ոչ մէկ համամայնագիր կամ գործառնութիւն: Օրը յարմար չէ. նախաձեռնութիւններու: Ականջ մի՛ առ յոռեան կարծիքներու:
- ★ **ՆԵՅՅԵՆ** (22 Յունիսին 23 Յուլիս)  
Օրը առէ՛ւ այնպէս, ինչպէս որ է: Մանր աշխատանքներու մի՛ ձեռնարկէ՛: Կեանքին լաւ կողմերը անէ՛ւ եւ գոտրեացէ՛ւ: Բարեկամութիւն մշակելէ՛:
- ★ **ԱՌԻՒՄ** (24 Յուլիսին 23 Օգոստոս)  
Իրէ՛ պաշտօնակից մը ձեզ չըսեցէ՛, գայրաւայտ չափ տուա՞յ մի երբ մը, որովհետեւ այլ կան ալ բարեկամակի բան չկայ: Գոհացէ՛ւ ձեր ունեցածով:
- ★ **ԿՈՅ** (24 Օգոստոսին 23 Սեպտեմբեր)  
Տեսնականութեան արարութիւնը ձեզ պիտի մտաւոզէ, ի՞նչ մը, բայց նայն տանն լուծու մ պիտի գտնէ՛ւ հարցերը կարգադրելու: Պիտի յարմարեալ, Գժուարութիւնները:
- ★ **ԿՇԻՌ** (24 Սեպտեմբերին 23 Հոկտեմբեր)  
Աշխատանքով յարուսն է, օրը, լուծելէ՛ գործիս գոն պիտի մնա՛: Երէ՛, նոյնիսկ արձակուրդի մէջ է՛, գործով գործ մը պիտի բացուի ձեզի՛:
- ★ **ԿՐԻՒՄ** (24 Հոկտեմբերին 23 Նոյեմբեր)  
Ուժական է՛ւ եւ դժուար արձակուրտեամբ գեղուն, պիտի գիտագրուէ՛ւ, Գժուարին հարց մը, որմէ՛ խոստոված է՛ւ այս վերջին օրերուն:
- ★ **ԱՆԵՆԱՌ** (24 Նոյեմբերին 21 Դեկտեմբեր)  
Գո՛ւ՛ կը ինչ շրջանակ՝ արտապայտուելու մտքոյց պիտուց, եւ անոնց հետ վերաբերիչ պատշաճ ձեռք գտնէ՛: Ո՛չ համը մնացէ՛ւ եւ ոչ ալ՝ շատախոս եղի՛ւ:
- ★ **ԱՅՏԵՂՁԻՒՐ** (22 Դեկտեմբերին 20 Յունուար)  
Անձ մը օգտակար պիտի ըլլայ ձեզի խնդրի մը լուծումն մէջ: Օրը պիտի գայ անշուշտ փոխադարձութեան անոր բարիքը ձեր բարի արարելով:
- ★ **ՈՒՆԱՆՅՈՒՆ** (21 Յունուարին 19 Փետրուար)  
Որ որ ալ գտնուի՛ւ այսօր գործի մէջ քի, այլ տեղ մը, մնացէ՛ւ մը նուիրուին յարմարող անձը: Ջիւ բարեացակամութեամբ կրնա՛ւ սիրաբեր գրաւել:
- ★ **ՉՈՒԿ** (20 Փետրուարին 20 Մարտ)  
Ձեռնածայ մի՛ նստի՛ւ անկիւն մը կաշուած: Գործի անցի՛ւ, որովհետեւ աշխատանքը կը փայլեցնէ՛, մարտուն միակն ու կողմին: Օրը յարմար է. նաեւ այցելութիւններ սպասարկելու միջոցով:

**GAS G. Ayanian & Sons**  
Dora, Tel: 255222/3/4/5/6 Cellular: (03) 627728/9  
Gemayzeh, Tel: 447000 - 445429, Fax: (01) 265187 - 582357

# Մ Ա Ր Զ Ա Կ Ա Ն

## ԱՇԽԱՐՀ



### ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՓԻՆԿ ՓՈՆԿԻ ԲԱԺԱԿԻ ՄՐՅԱՇԱՐՔ

Լիրանանի փինկ փոնկի բաժակի մրցաշարքին աղջրկանց կիսաաւարտական մրցումին, որ տեղի ունեցաւ անցեալ Շարաթ օր Ռապիէի բողոքականներու վարժարանին մէջ, Հ. Մ. Լ. Մ. չկրցաւ հասնիլ աւարտական հանգրուան, երբ Լիգա Պարիկեան 3-1 արդիւնքով պարտութիւն մը կրեց Ղատա Ըլիյաթէն: Այս վերջինը թէեւ հասաւ աւարտական հանգրուան, սակայն պարտուեցաւ Լարիսա Շրէկյալէն:

Տղոց կիսաաւարտական մրցումին, Հ. Մ. Լ. Մ. ակնհայտ ձեւով հաջող եւ կրեց պարտութիւն մը՝ ժողով Շայհուպէն, 3-0 արդիւնքով:

Տղոց բաժակին տիրացաւ Մոհամէտ Հապաշ, աւարտականին պարտութեան մատնելէ ետք ժողով Շայհուպէն:

### ՄԱՌՐՈ ՍԻԼՎԱ ԼԵՅՑ ՏԵՓՈՐԹԻՒՑ ԶՈՐՈՒՆԱՆ

Պրագայի վեթերան միջնապահ Մաորո Սիլվա լքեց իր կուլմբը, Սպանիոյ Կաթոլիկ հանդիսացած Տեփորթիւս Քորուան՝ անձնական պատճառներով:

Միջազգային նախկին մարզիկ Մաորո անցեալ Չորեքշաբթի օր հեռացած էր Սպանիայէն, յայտնելով, թէ քանի մը օր ետք իր հայրենիքէն պիտի վերադառնայ: Սակայն ակումբին պատասխանատուները երկ կրեց կատարած յայտարարութեան ընթացքին ըսին, թէ 32 տարեկան Սիլվա մտադիր չէ այլեւս Սպանիա վերադառնալ: Անոր Պրագայի մնալուն մասին ցարդ ոչինչ կը յայտարարուի եւ բոլորին համար անհասկնալի կը մնան անոր Սպանիայէն հեռացման պատճառները:

40 անգամ Պրագայի ֆուտբոլի ազգային խումբին շապիկը կրած Մաորո Սիլվա, որ ութ եղանակի ընթացքին իր ակումբին շապիկը կրեց 232 անգամ, այսպիսով Տեփորթիւս Քորուանի հետ ախոյեան հանդիսանալէ ետք կը հեռանայ իր կազմէն, ընդունելով, որ իր այս անակնկալ հեռացումը իրեն համար այ եղած է ցաւալի...

### «ԻՆՅԵՐՈՅՈՑ» ՄՐՅԱՇԱՐՔ

### ԼԱՆՍ ԵՒ ՍԵՏԱՆ ԴՈՒՐՍ ՄԵԱՅԻՆ

Անցեալ շաբաթավերջին տեղի ունեցան «Ինթերթոյո» ֆութբոլի մրցաշարքին Գ. Խանգրուանի դարձի մրցումներ: Յրանաական երկու կապուներ՝ Սրտան եւ Լանս, դուրս մնացին մրցաշարքին. պարտութիւններ կրելէ ետք իրենց մրցակիցներին: Այժմ միայն ֆրանսական մէկ խումբ՝ Օքսէն, մրցաշարքին դուրս չէ մնացած:

Ստորեւ՝ Գ. Խանգրուանի դարձի մրցումներուն արդիւնքները (փակագիծին մէջ նշուած են երթի մրցումներուն արդիւնքները, իսկ գլխագիրով նշուած խումբերը կը հասնին կիսաաւարտական հանգրուան):

ԱՍԹՈՆ ՎԻԼԼ (Անգլիա) - Մարիլա Փրիպրաւ (Զեխիա) 3-1 (0-0)

Վալվիք (Հոլանտա) - ՊԲԵՏՖՈՐՏ ՍԻԹԻ (Անգլիա) 0-2 (0-1)

Փելիպըր (Մակեդոնիա) - ՍԵԼԹԱ ՎԻԿՕ (Սպանիա) 1-2 (0-3)

ՎՈԼՖՍՊՈՒՐԿ (Գերմանիա) - Սրտան (Ֆրանսա) 2-1 (0-0)

ՇՈՒԹՎԱՐԹ (Գերմանիա) - Լանս (Ֆրանսա) 1-0 (1-2)

ՍԻԿՄԱ ՕԼՈՍՏԻԷ (Զեխիա) - Սլաւէն Պելուփո (Խրուաթիա) 1-0 (1-1)

Սալպուրկ (Աւստրիա) - ՍԹԱՆՏԱՐ ԼԻԷԺ (Պելճիք) 1-1 (1-3)

Թալապանիա (Հունգարիա) - ՉԵՆԻԹ Ս. ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ (Ռուսիա) 1-2 (1-2)

Քալամարա (Յունաստան) - ՊԼԱՍՆԻ (Զեխիա) 0-3 (0-5)

ՕՔՍԵՌ (Ֆրանսա) - Ռոսթելմաշ Ռոսթով (Ռուսիա) 3-1 (2-0)

ՌԻՏԻՆԵԶԷ (Իտալիա) - Ասպրով (Գանիա) 1-2 (2-0)

ԱԻՍՏՐԻՍ ՎԻԵՆՆԱ (Աւստրիա) - Փիաթրա Նէամթ (Ռուսիա) 3-0 (2-2)

Գ. Խանգրուանի մրցումներէն ետք, տեղի պիտի ունենան կիսաաւարտականի մրցումները: Երթի մրցումները տեղի պիտի ունենան Յուլի 26ին, իսկ դարձի մրցումները՝ Օգոստոս 2ին: Կիսաաւարտականի մրցումներէն ետք տեղի կ'ունենան աւարտական հանգրուանի մրցումները, որոնց յաղթականները կը մասնակցին յառաջիկայ եղանակին տեղի ունենալիք ԵՄ. Է. Է. Ս. Բ. բաժակի մրցաշարքին: Աւարտականի մրցումները տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ Օգոստոս 8ին, իսկ դարձի մրցումները՝ Օգոստոս 22ին:

Ստորեւ՝ կիսաաւարտականի մրցումներուն յայտագիրը:

- 1- Սիլվա Օլմուք - Պլանի
  - 2- Շոնթկարթ - Սթանտար Լիէժ
  - 3- Չենիթ Ս. Փեթերսպուրկ - Պրետֆորտ Սիթի
  - 4- Սելաք Վիկո - Ասթոն Վիլա
  - 5- Աւստրիա Վիեննա - Ուոլինգթոն
  - 6- Օքսէն - Վոլֆսպուրկ
- Աւարտական մրցումներուն յայտագիրը:
- Թի 1 մրցումին յաղթականը - Թի 5 մրցումին յաղթականը
- Թի 4 մրցումին յաղթականը - Թի 3 մրցումին յաղթականը
- Թի 6 մրցումին յաղթականը - Թի 2 մրցումին յաղթականը

### ՀԵԾԵԼԱՐՇԱԲ. ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՇՐՋԱՎԱՉՔ

### ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԼԵՆԱ ԱՐՄԱԹՐՈՆԿ ՅԱԶՈՐԴԱԲԱՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻՆ ԸԼԼԱՆՈՎ ՏԻՐԱՅԱԼ ՏԻՏՂՈՍԻՆ

Հեծելաորչաւի աշխարհի մեծագոյն իրադարձութիւնը՝ Ֆրանսայի շրջափակը (87րդ) աւարտեցաւ երկ: Յաջողաբար երկրորդ տարին ըլլալով, ամերիկացի Լէնա Արմաթրոնկ (ԵՄ. ԷՄ. Փոսթըլ) արժանացաւ տիտղոսին: 21 հանգրուանի վրայ երկարող 3662,5 քմ մրցումը աւարտեցաւ Փարիզի հրաշակաւոր Շան Գ'ելիզի պողոտային վրայ, շուրջ 300 հազար մարզասէրներու ներկայութեան:

Շարաթ օր, 20րդ հանգրուանի մրցումը՝ Պելֆորէն Թրուա, որ շրջափակի ամէնէն երկարն էր՝ 254,5 քմ., վերջ գտաւ գերմանացի էրիք Յապրիլի յաղթանակով: Ան սփրիւթով գերազանցեց մեծ փելթոնի մը մրցակիցները: Յապրիլի առաջին յաղթանակն էր այս շրջափակին ընթացքին:

Երկ, վերջին հանգրուանի մրցումը, որ տեղի ունեցաւ Փարիզի մէջ (138 քմ.), աւարտեցաւ իտալացի Սթեֆանո Չանինի յաղթանակով:

Վերադառնալով ընդհանուր շրջափակին, 28 տարեկան Արմաթրոնկ ամբողջ շրջափակի ընթացքին ունեցաւ բացառիկ ելուցներ եւ արժանացաւ տիտղոսին: Այս յաղթանակով ան կոչ գայ վերջ դնելու «չար լեգենդներուն», որոնք գայն կը ձգակնէին անցեալ տարուան իրադարձումներին ի տես... Մասնով է, որ Արմաթրոնկ երկարատեւ հեռու մնացած էր մարզաշխարհէն՝ բազմեցողի պատճառով, յայտն ան բուժուեցաւ եւ մեծ հրաշքով ոչ միայն վերադարձաւ, այլեւ ահա ամենակրկն իրադարձութիւնը կրկին անգամ ըլլալով կը շահի տիտղոսը: Ան պարզապէս եկաւ յուշելու, որ կր մնայ ներկայ մեծագոյն հեծելաորչի, հակառակ տարօրինակօրէն իրեն նկատմամբ հետզհետէ:



ԼԵՆԱ ԱՐՄԱԹՐՈՆԿ

խմորուող հակակրուելիւններուն... Ֆատկապէս իտալացիք եւ ֆրանսացիք որոշ վերապահութիւն մը ունին անոր նկատմամբ, որուն պատճառը շատ հաւանաբար անոր պատկանելիութիւնն է:

Երկրորդ հանգրուանը 1997թ տիտղոսակիր գերմանացի Եան Ուլրիչ, իսկ երրորդ՝ սպանացի Նոսեպա Պելուքի:

Քոյմպիլիցի Սանթիա-կո Պոթերո շահեցաւ «Եւրոներու թագաւոր» տիտղոսը, որ վերջին վեց տարիներուն կը պատկանէր ֆրանսացի Ռիչար Վիլիքին, մինչ յաւազոյն սփրիւթի իտալացիներու արժանացաւ գերմանացի էրիք Յապրիլի: Նոսեպա Պելուքի շահեցաւ Քելլէ:

### ՄԱՆՉԵՍԹԸՐ Զ ՈՒՉԵՐ ԻՐ ԿԱԶՄԻՆ ՄԻԱՅՆԵԼ ՆՈՐ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐ

Մանչեսթր Եունայթեդ տի նոր նախագահ Փիթըր Բենիթը, երկ յայտնեց, որ Անգլիոյ ֆուտբոլի Կոնֆեդերատիոն 2000-2001 եղանակին նախարեակները ղեկավար թէ իր ակումբը անուանի աստղ մը միացնել իր շարքերուն:

«Պի. Պի. Սի.»-ի հետ իր ունեցած հարցազրոյցին ընթացքին ան ըսաւ, թէ Մանչեսթրի մաս կազմող գրեթէ բոլոր մարզիկներն այ արդէն իսկ սկսած են վերադառնալ կամ պիտի

վերադառնան «Սլոթ Թրե-ֆորտ» իրենց ձեռնարկները արձակուրդէն: Հետեւաբար անոնք շուտով պիտի սկսին իրենց փորձերուն եւ դարձեալ պիտի կազմուի մեր նոյն գորաւոր կազմը:

Անգլիոյ Կոնֆեդերատիոն Մանչեսթր Եունայթեդի միացած վերջին մեծագոյն ստորագրուելիւնը կը պատկանէր ֆրանսացի բերդապահ Ֆապիլին Պարթիլի, որ փոխան շուրջ 12 միլիոն տոյարի Մոնաքոյէն միացած էր անգլիական կազմին:

Քենիտը, որ իր պաշտօնը պաշտօնապէս պիտի ստաննէ յառաջիկայ Օգոստոս 1ին, փոխարինելով Մարթին Էտտորտը, ըսաւ, թէ անգլիացի միջնապահ Տէյլօր Պեթսամով հետաքրքրուող անձերը պէտք է յարակուսեցնուի մեն, որովհետեւ ան ծախու չէ:

### ՄԱՐՍԷՅ ԿԸ ՓՈՐՁԷ ԶԵՌՔ ԶԳԵԼ ԼՈՒՔԱՍԸ

Մարսէյի պատասխանատուները անցեալ շաբաթավերջին յայտնեցին, թէ իրենց ամէն կարելին կ'ընեն ձեռք ձգելու համար պրապիլիցի յառաջակալի ստորագրուելու:

Ֆրանսայի փոխանցման կարգադրութիւնները կը կր սկսի յառաջիկայ Շաբաթ, 29 Յուլիսին, սակայն Մարսէյ եղանակի բացման իր մըրցումը պիտի կատարէ յառաջիկայ Ուրբաթ, հիւրընկալելով Թըրուան: Մարսէյի թեքնիք պատասխանատուն Մարսէյ Տիպ. ֆրանսական օրաթերթին հետ իր կատարած հարցազրույցին ընթացքին ըսաւ, թէ 21 տարեկան Լուքասի, որ մաս կը կապէ Աթլետիքո Փարիսի փոխանցման կարգադրութիւնները գրեթէ դասաւորուած են, սակայն ան տակաւին պաշտօնապէս չէ ստորագրած իր կազմին հետ: Կը կարծուի,

որ անոր փոխանցումը Մարսէյի պիտի արժէ շուրջ 8,5 միլիոն տոլար:

Ստորեւ՝ Ֆրանսայի ախոյեանութեան Ա. Խանգրուանի մրցումներուն յայտագիրը:

Օքսէն - Սրտան

Պորտո - Մէս

Կէնկան - Մէս

Էրթիէն

Լիլ - Մոնպո

Լիոն - Ռեն

Մարսէյ - Թրուա

Նանթ - Լանս

Փարիլ Սէն Ժերմէն

Սթրասպուրկ

Թուլուզ - Պասթիա

### ԹԵՆԻՍ. ՏԵՅՈՒՍ ԲԱԺԱԿ

### ՄՊԱՆԻԱ ՏԱՊԱԼԵՑ ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՅԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՀԱՍԱԼ ԱՄԱՐՏԱԿԱՆԻՆ



Քորեթիա եւ Պալաւէս կը տօնեն զոյգի մրցումին իրենց յաղթանակը, որուն շնորհիւ Սպանիա ապահովեց աւարտականի տոմսակը:

Թեյնիսի Տէյլօր բաժակին (ազգային խումբերու) գծով, Սպանիա մեծ իրազորում մը կատարեց շարաթակերտին, երբ կիսաաւարտականին 5-0 արդիւնքով տապալեց հզօր Միացեալ Նահանգները եւ հասաւ աւարտականին, ուր պիտի ճակատի Աւստրալիոյ դէմ, յառաջիկայ Գեկտեմբերին, Սպանիոյ մէջ: 1921էն ի վեր Սպանիա միշտ այ կը մասնակցի այս հեռակաւոր մրցաշարքին, սակայն անկէպէտ ցարդ որեւէ անգամ չէ շահած տիտղոսը: Ըստ մասնագէտներու, այս անգամ առաւելուելիւնը ի նպատակ անոր է, ոչ միայն որովհետեւ անկէպէտ աւարտական մրցումները պիտի կատարէ իր երկրին մէջ եւ համակիրներուն ներկայութեան, այլեւ ունի շատ յաւ կազմ մը:

Նախապէս Սպանիա երկու անգամ հասած է աւարտականին (1965 եւ 1967), յայտն երկուքին այ տեղի տուած է Աւստրալիոյ մէջ, յաջողաբար Պրիցպանի եւ Սիտնիի մէջ:

Կիսաաւարտականին, Միացեալ Նահանգներու դէմ ճակատուրդ եղաւ տաք եւ հետաքրքրական: Սպանացի համակիրները բաւական մեծ ներդրում ունեցան իրենց կազմին յաղթանակին մէջ, որովհետեւ Մանթանուէրի մէջ կայացած մրցումներուն ոչ միայն ամբողջութեամբ գրաւեցին դաշտերուն թրիլլիւնները, այլեւ անդադար քաջախերեցին ու խթանեցին իրենց տղաքը, որոնք ունեցան բացառիկ ելուցներ: Անցած մը եւս փաստուեցաւ, որ սպանացիք կը մնան հողածակ դաշտի վրայ մրցելու թագաւորները: Անոնց դպրոցը հիմնուած է այս դաշտերուն վրայ խաղալու ոճին վրայ: Անոր համար է նաեւ, որ կր լրան շիւմ մրցաշարքերուն, Ռոյան Կարոսի պարագային սպանացիք միշտ այ կը նկատուին «վտանգաւոր» մարզիկներ:

Միացեալ Նահանգներ այս պարտութիւնը կրելով ապացուցեցին, որ իրենց կազմին մէջ ֆիթ Սամփրասի եւ Անտոն Ակասիի նման աստղերու բացակայութիւնը զգալի է եւ առանց անոնց ներկայութեան, կարելի չէ մեծ իրազորումներ կատարել:

Սպանիոյ կազմը կը բաղկանար հետեւեալ մարզիկներէն՝ Ռուան Պալաւէս, Ռուան Ֆարիտ Ֆերերո, Ալբերտ Քորեթիա եւ Ալպէր Բոսիլ, իսկ Միացեալ Նահանգներու կազմը՝ Մայքըլ Կէմպլը, Վինսընթ Սփատէա, Թոտ Մարթին եւ Քրիս Վուտրաֆ:

Ստորեւ՝ մրցումներուն պատկերը՝ Ռուան Պալաւէս (Սպանիա) - Մայքըլ Կէմպլ (Մ. Ն.) 1-6, 7-6 եւ 6-4

Ռուան Ֆարիտ Ֆերերո (Սպանիա) - Վինսընթ Սփատէա (Մ. Ն.) 4-6, 6-1 եւ 6-4

Պալաւէս - Քորեթիա (Սպանիա) - Մարթին Վուտրաֆ (Մ. Ն.) 7-6, 2-6, 6-3, 6-7 եւ 6-3

Ալբերտ Քորեթիա (Սպանիա) - Մայքըլ Կէմպլ (Մ. Ն.) 1-6, 6-3, 6-4 եւ 6-4

Ալպէր Բոսիլ (Սպանիա) - Թոտ Մարթին (Մ. Ն.) 6-4, 6-4 եւ 6-4

### ՄԱԹԷՈՒՍ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՆՆԱՅ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

Գերմանացի միջազգային յետապահ Լոթար Մաթէուս անցեալ շաբաթավերջին համաձայն գտնուեցաւ վերադառնալ իր ակումբին՝ Նի Եորք - Նի Զորգի Սթրոսպարգին, Մէյնը Լիկի ֆութբոլի ֆետերատիոնին եւ իր ակումբին պատասխանատուներուն հետ երեքուկէս ժամ տեղորոշեամբ ժողով մը գումարելէ ետք:

Մաթէուս, որ իր մարզիչին՝ Օքսպաի Ջամպարոնի հետ վիճարարութիւն ունեցած էր մասնապէս, կ'ակնկալուի, որ այսօր կամ շորեքշաբթի օր վերակալի փորձերուն, իր խմբակիցներուն հետ:

39 տարեկան Մաթէուս, ժողովէն ետք յայտնեց, թէ այժմ իր եւ մարզիչին միջեւ գտնուող տարակարծութիւնները այլեւ վերջացած են եւ ինք իր ամէն կարելիք պիտի ընէ, որպէսզի իր լաւագոյնը տայ, առանց ոչ մէկ հարց ունենալու անոր, կամ ունէ այլ անձի մը հետ:

Անցեալ Կիցաշաբթի օր, Մաթէուս անկէքան 57 հազար քուէ շահելով համակիրներու կողմէ, մաս կազմեց Արեւելեան Շրջանի հաւաքականի կազմին, որ պիտի մրցի Արեւմտեան շրջանի դէմ:

Մաթէուսի վերադարձով ուրախ էր նաեւ Սթրոսպարգի Գախագահ Նիք Սաթիլիզ, որ ըսաւ, թէ չվերադառնալու պարագային Մաթէուսին ինք էր, որ պիտի տուժէր եւ ոչ թէ իր այժմու ակումբը:

